

humanitas

sterker dan je denkt

Jaarverslag
2010

Humanitas stelt zich voor

Humanitas is de Nederlandse vereniging voor maatschappelijke dienstverlening en samenlevingsopbouw. In het hele land zetten onze vrijwilligers zich in voor een samenleving waarin mensen actief vorm geven aan hun eigen leven en verantwoordelijkheid nemen voor het samenleven met elkaar.

Humanitas-waarden

In ons dagelijks werk staan vier 'Humanitas-waarden' centraal, die zijn ontleend aan het humanisme. Deze zijn:

Gelijkwaardigheid

Onze vrijwilligers staan niet boven de deelnemer, maar naast hem.

Verantwoordelijkheid

In een samenleving ben je niet alleen verantwoordelijk voor jezelf, maar ook voor anderen.

Zelfbeschikking

Zoveel mogelijk mensen die een beroep doen op onze diensten, moeten hun leven weer zelf vorm zien te geven.

Vraaggericht aanbod

Onze vrijwilligers helpen zo snel mogelijk en bieden ondersteuning op maat binnen de doelstelling van de activiteit of het project.

Deze Humanitas-waarden vertalen wij in 644 verschillende activiteiten en projecten op het gebied van welzijn, wonen en zorg. De dienstverlening is veelal kleinschalig (maatjescontacten, opvoedingsondersteuning) en persoonlijk (van-mens-tot-mens), en wordt lokaal georganiseerd. De vereniging Humanitas biedt activerende ondersteuning aan 39.610 mensen. Humanitas heeft 10.865 vrijwilligers, 12.126 leden en 1.495 donateurs.

Werkstichtingen

Humanitas heeft zes werkstichtingen. De meeste hiervan zijn voortgekomen uit de vereniging en opereren tegenwoordig als zelfstandige organisaties met een eigen werkveld en bestuursvorm, en inzet van beroepskrachten.

Statutair zijn de organisaties niet aan elkaar verbonden, maar ze delen wel dezelfde waarden. De Humanitas-werkstichtingen zijn:

- **Stichting Humanitas in Rotterdam**
Ouderenzorg en -huisvesting, thuiszorg en maatschappelijke dienstverlening.
- **Stichting Humanitas DMH**
Zorg voor en ondersteuning van mensen met een beperking.
- **Stichting Kinderopvang Humanitas**
- **Stichting Humanitas Financiële Hulpverlening**
- **Stichting Humanitas Onder Dak Groep**
Maatschappelijke opvang.
- **Stichting Humanitas Woonzorg^{plus} in Den Haag**
Zorg en diensten voor ouderen.

Samen met werkstichtingen

Afdelingen van de vereniging werken regelmatig samen met de werkstichtingen van Humanitas. Zo hielpen in augustus vrijwilligers van afdeling Twente bij het organiseren van de Social Inclusion Games, een internationaal sportief evenement voor kwetsbare groepen. De spelen waren een initiatief van onder andere Stichting Humanitas Onder Dak Groep. De 1.200 deelnemers waren afkomstig uit de maatschappelijke opvang, beschermd en begeleid wonen en de vrouwenopvang in heel Europa. De vrijwilligers van Humanitas richtten voor hen een *safe house* in, waar ze op adem konden komen.

Vijf programmaliijnen

Onze projecten en activiteiten hebben we onderverdeeld in vijf programmaliijnen. Het werken met programmaliijnen biedt structuur bij het uitvoeren van ons werk en maakt inzichtelijk wat Humanitas doet.

Elk kind telt

Extra aandacht van een vrijwilliger zorgt voor betere ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen, vergroot het geluk van het gezin en helpt zwaardere (opvoedings-)problemen voorkomen.

Vallen en opstaan

Ondersteuning en opvang van mensen die tijdelijk niet in hun primaire bestaansmogelijkheden kunnen voorzien.

Alleen en samen

Ondersteuning bij het doorbreken van sociaal isolement. Mensen zijn (weer) in staat om zelfstandig contacten op te bouwen en te onderhouden.

Oud en redzaam

Ondersteuning op maat aan ouderen die zelfstandig (willen) wonen. Zo houden zij regie over het eigen leven en blijven zij betrokken bij de sociale omgeving.

Verwerken en verder

Steun bij rouw, individueel of met lotgenoten. Ook steun bij verlies, bijvoorbeeld na echtscheiding. Het leven kan weer doorgaan.

Sterker dan je denkt

In 2010 nam de vraag naar onze dienstverlening opnieuw toe. Meer mensen die het tijdelijk niet meer redden, klopten aan bij Humanitas of werden door een hulpverlenende instantie naar Humanitas doorverwezen. Het is duidelijk dat deze mensen in de huidige tijden van bezuinigingen minder kunnen terugvallen op professionele hulpverleners, en dat Humanitas en andere vrijwilligersorganisaties de klappen opvangen.

Gelukkig kon Humanitas aan deze groeiende vraag grotendeels tegemoetkomen. Het aantal activiteiten en projecten in het land breidde zich in 2010 verder uit en meer vrijwilligers dan voorheen zetten zich in voor de mensen die een steuntje in de rug nodig hebben.

De toenemende maatschappelijke relevantie van Humanitas leidt niet tot meer financiële middelen. Overheden doen een groter beroep op ons, maar stellen niet zonder meer geld beschikbaar. We zullen in de toekomst vaker 'nee' moeten verkopen, omdat we de ondersteuning die we zouden *willen* geven niet *kunnen* geven. Humanitas kiest ervoor de vereiste kwaliteit en continuïteit te blijven garanderen.

Dit jaarverslag laat zien dat onze vrijwilligers en medewerkers in 2010 alles hebben gedaan wat in hun vermogen ligt om bijna 40.000 mensen te laten ervaren dat zij sterker zijn dan ze denken. Het laat eveneens zien dat Humanitas creatief, inventief en betrouwbaar is, ook bij tegenwind.

Humanitas, sterker dan je denkt!

Laura Bouwmeester
voorzitter hoofdbestuur Humanitas

Inhoud

Humanitas in 2010: jaaroverzicht	4
Waar we voor staan: onze missie en visie	5
Ontwikkelingen binnen en buiten Humanitas	7
Ons vrijwilligersbeleid	8
Onze activiteiten en projecten	11
Programmaliijn Elk kind telt	12
Programmaliijn Vallen en opstaan	14
Programmaliijn Alleen en samen	16
Programmaliijn Oud en redzaam	18
Programmaliijn Verwerken en verder	20
De werkorganisatie in 2010	22
Bedankt Nationale Postcode Loterij en Sponsor Bingo Loterij!	26
Verantwoordingsverklaring	27
Bestuursverslag	30
Humanitas in 2011 en verder	33
Samengevoegde jaarrekening 2010	34
2010 in kengetallen	54
Overzicht van afdelingen en districten	55

Leeswijzer

In dit jaarverslag blikken we terug op de realisatie van onze doelstellingen in 2010. Over ons vrijwilligerswerk, onze *core business*, leest u vooral in de hoofdstukken over de programmaliijnen. Voor een compleet overzicht van alle activiteiten en projecten verwijzen we u naar de jaarverslagen en -rekeningen van de afdelingen en districten, en naar onze website: www.humanitas.nl. Daar is ook de tekst van dit jaarverslag te lezen alsmede de volledige verantwoordingsverklaring.

Meer vraag, meer ondersteuning

In 2010 nam de vraag naar de dienstverlening van Humanitas opnieuw toe. Bijna tien procent meer mensen dan in 2009 deden een beroep op Humanitas. Ook het aantal activiteiten en projecten groeide in 2010, evenals het aantal vrijwilligers.

In 2010 vierde Humanitas haar 65-jarig bestaan. Bij haar oprichting op 1 mei 1945 wilde Humanitas de bevolking voorzien van passende hulpverlening, maar niet binnen een traditie van neerbuigende liefdadigheid. Bovendien moest de steun niet uitgaan van christelijke maar van algemeen humanistische uitgangspunten. Deze ondersteuning biedt Humanitas anno 2010 aan bijna 40.000 deelnemers. Met meer dan 600 activiteiten en projecten, uitgevoerd door bijna 11.000 vrijwilligers in 86 afdelingen. De vrijwilligers van Humanitas zijn er voor *iedereen* die een steuntje in de rug nodig heeft. Ze nemen het roer niet over, maar bieden laagdrempelige en gelijkwaardige ondersteuning, zonder betutteling. Humanitas had in 2010 iets meer geld tot haar beschikking voor de projecten, maar minder voor de structurele kosten van de werkorganisatie. Hoe Humanitas haar activiteiten en projecten financierde, leest u in de samengevoegde jaarrekening op pagina 34 en verder.

*Activiteiten en projecten

Humanitas maakt onderscheid tussen activiteiten en projecten. Activiteiten worden uitgevoerd door de afdelingen, kosten niet meer dan € 10.000 per jaar en worden uitgevoerd en aangestuurd door vrijwilligers. De projecten overstijgen dit budget en worden gecoördineerd door beroepskrachten. Landelijke projecten (Bonded Labour in Nederland, Gezin in Balans, Humanitas Chat en Delinkwentie & Samenleving) worden in het hele land uitgevoerd en landelijk geleid door beroepskrachten. <

Humanitas in cijfers	2009	2010
Aantal afdelingen	91	86
Aantal activiteiten en projecten*	588	644
Aantal vrijwilligers	9.824	10.865
Aantal bestuurlijke vrijwilligers	480	558
Aantal deelnemers	36.533	39.610
Aantal leden	12.798	12.126
Aantal donateurs	1.808	1.459
Aantal fte	209	209
Aantal beroepskrachten	309	310
Totale uitgaven	€ 18.701.709	€ 20.287.199

Humanitas kent vijf bronnen van inkomsten	2009	2010
Inkomsten uit eigen fondsenwerving: contributies, giften, nalatenschappen en vermogen	€ 1.538.301	€ 1.295.817
Inkomsten uit activiteiten van derden: de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij (voorheen Sponsor Bingo Loterij)	€ 5.638.656	€ 5.932.333
Subsidies van overheden	€ 8.811.740	€ 10.408.587
Baten uit beleggingen	€ 987.619	€ 687.158
Overige baten	€ 1.259.062	€ 1.017.554
Tezamen goed voor	€ 18.235.378	€ 19.341.449

Doelmatigheidsverhoudingen	2009	2010
Totale baten	€ 18.235.378	€ 19.341.449
Totaal besteed aan programmalijnen	€ 11.370.003	€ 13.441.093
Totaal besteed aan programmalijnen (in % van de totale baten)	62,35%	69,49%
Totale baten uit fondsenwerving	€ 1.538.301	€ 1.295.817
Totale wervingskosten fondsenwerving	€ 234.322	€ 203.889
Totale wervingskosten fondsenwerving (in % van de totale baten)	15,23%	15,73%

Peildatum gegevens: 31 december 2010

Waar we voor staan: onze missie en visie

De visie van Humanitas op wat zij belangrijk vindt en wat zij wil bereiken met haar activiteiten en projecten, is gebaseerd op humanistische uitgangspunten. Bestuursvoorzitter Laura Bouwmeester en directeur Eva Scholte vertellen hoe de missie en visie van Humanitas de organisatie hebben gebracht tot waar zij nu staat.

Als je Humanitas goed wilt leren kennen, moet je het land in. Humanitas is groot en overall een beetje anders. Afdeling Den Helder heeft andere activiteiten en projecten dan afdeling Maastricht, omdat de vraag naar ondersteuning nu eenmaal lokaal kan verschillen. Sinds haar aantreden als directeur bij Humanitas op 1 december 2010 heeft Eva Scholte al op veel plaatsen kennisgemaakt met de vrijwilligers en wat zij doen. Eva: 'Onze vrijwilligers en beroepskrachten kiezen bewust voor Humanitas. Dat zie je terug in de manier waarop zij zich inzetten. Ze geloven, net als Humanitas, in een samenleving waarin mensen actief vormgeven aan hun eigen leven en verantwoordelijkheid nemen voor het leven van elkaar. Ze geloven ook in de eigen kracht van mensen: veel mensen zijn sterker dan ze denken en kunnen met enige steun in de rug na verloop van tijd weer zelf de regie over hun eigen leven nemen en zonder ondersteuning van Humanitas verdergaan.'

Laagdrempelig, activerend en preventief

'In 2010 deden meer mensen dan voorheen een beroep op Humanitas', vertelt bestuursvoorzitter Laura Bouwmeester. 'En dat worden er nog meer, omdat ze in deze tijd van bezuinigingen minder kunnen terugvallen op professionele hulpverleners. Dat heeft twee kanten. We zouden nog veel meer mensen willen helpen, maar we moeten onze grenzen bewaken. De laagdrempelige ondersteuning die onze vrijwilligers bieden, is activerend, preventief en/of een alternatief voor professionele hulpverlening. Door mensen die het moeilijk hebben tijdelijk een steuntje in de rug te geven, redden zij het weer zelf. Deelnemers met problemen die een vrijwilliger niet kan oplossen, leiden we naar professionele hulpverleners die hiervoor wél zijn toegerust. Deze ketenzorg werkt ook andersom.'

Evaluatie en verantwoording

Het binnenkort aflopende meerjarenbeleidsplan 2009-2011 kenmerkte zich door zijn oriëntatie op transparantie en kwaliteit. Dit zal de komende jaren alleen maar sterker worden. Met nog meer aandacht voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers, onder de noemer 'Humanitas Academie' (pagina 10). En met een grotere focus op evaluatie, effectmetingen en tevredenheidsonderzoek. Laura: 'Overheden en andere subsidiegevers leggen steeds meer de nadruk op verantwoording: ze willen zeker weten dat hun geld goed besteed wordt. Dat willen wij ook zelf: als je goed kunt uitleggen wat je hebt gedaan, dan heb je het goed gedaan. Dan weet je wat beter kan en wat zo moet blijven'. De strategie van Humanitas wordt geëvalueerd in de besturen van de afdelingen en districten, en in het hoofdbestuur (pagina 30). Eva: 'Het rendement van onze

ondersteuning meten is lastig. Daar worstelen veel maatschappelijke organisaties mee. Wetenschappelijk onderzoek kost veel geld en 'iets helpen voorkomen' is lastig te meten. Hoe stel je vast of het jonge gezin dat opvoedingsondersteuning kreeg van een doorstart-vrijwilliger en het nu goed doet, zonder deze hulp een probleemgezin zou zijn geworden?' Wél haalbaar is het meten van de tevredenheid van alle deelnemers: was het een positieve ervaring en is de deelnemer er in zijn beleving beter van geworden? Eva: 'Deze deelnemerstevredenheid willen we op termijn bij alle activiteiten en projecten, van klein tot groot, op een gestandaardiseerde manier gaan meten. Diepgaander effectiviteitsonderzoek verwachten we echter niet van elke activiteit, zeker niet als het een goedkoop uit te voeren activiteit met een eenvoudige doelstelling is. Van projecten waar meer geld >

'Humanitas is een A-merk'

Het Oranje Fonds selecteerde het project Humanitas Tandem (pagina 16) om deel te nemen aan het Oranje Fonds Groeiprogramma. **Bas Arends**, senior projectadviseur bij het Oranje Fonds:

'Wij hebben Humanitas Tandem, samen met vijftien andere initiatieven, geselecteerd omdat het project behalve op de wil en de potentie om op te schalen ook goed scoorde op maatschappelijke relevantie, impact

en draagvlak. Humanitas Tandem wil kwetsbare mensen ondersteunen op een manier waarbij krachten in de samenleving worden aangeboord. Met die werkwijze bevindt men zich in het hart van de doelstelling van het Oranje Fonds.

Het Oranje Fonds en Humanitas werken al veel langer samen als het gaat om het tot stand brengen van sociale innovaties. Het Oranje Fonds ziet Humanitas als een A-merk voor maatschappelijke dienstverlening, met name op het gebied van het verlenen van zorg door vrijwilligers. Nu Humanitas Tandem deelnemer is van het Groeiprogramma, is die samenwerking veel intensiever. De projectleider heeft deelgenomen aan diverse workshops die het Oranje Fonds heeft georganiseerd. En met behulp van een door het Oranje Fonds geleverde coach heeft zij een uitgebreid Groeiplan opgesteld, dat de goedkeuring van het Oranje Fonds kon wegdragen.'

Waar we voor staan: onze missie en visie (vervolg)

mee gemoeid is en die we op grote schaal uitvoeren, willen we de effectiviteit wél kunnen aantonen. In 2010 hebben we verder gezocht naar methoden en partners om dit soort onderzoek te gaan doen. Een onderzoek naar de effectiviteit van de maatjesprojecten van Humanitas Tandem is in 2010 gestart. We verwachten daar in 2011 de resultaten van. Een ander onderzoek naar de effecten van Thuisadministratie is in 2010 verkend en zal in 2011 door studenten van de Universiteit van Tilburg uitgevoerd worden. Laura: 'Het mooiste compliment dat je als maatschappelijke organisatie kunt krijgen – en wat volgens mij heel veel zegt over de mate van 'klanttevredenheid' – is dat regelmatig deelnemers op hun beurt ook weer andere mensen gaan helpen als vrijwilliger. Als je dat bereikt met je ondersteuning, dan mag je daar als maatschappelijke organisatie trots op zijn'. <

Waarden en dilemma's

Humanitas werkt vanuit humanistische waarden. Dat de invulling van deze waarden ook spanningen met zich mee kan brengen werd duidelijk in een conflict binnen een van de districtsbesturen. Hier deden zich grote meningsverschillen voor met een bestuurslid dat zich ook kandidaat stelde voor de gemeenteraad voor de Partij voor de Vrijheid. De overige bestuursleden vonden de verschillen tussen de uitgangspunten en waarden van beide organisaties onverenigbaar groot. Met name de Humanitas-waarde 'gelijkwaardigheid' en de invulling ervan in een activiteit als het helpen inburgeren van nieuwkomers leverde grote meningsverschillen op. Uiteindelijk is het districtsbestuur afgetreden, op de betreffende bestuurder na. De afdelingen binnen het district zegden vervolgens het vertrouwen in hem op. Na een periode van afkoeling is uiteindelijk een nieuw districtsbestuur gekozen.

ZonMw over Humanitas

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie, onder meer in het programma 'Vrijwillige inzet voor en door jeugd en gezin'. In opdracht van het ministerie van VWS geeft zij hiermee een impuls aan actief burgerschap rond opvoeden en opgroeien. Humanitas ontving hiervoor subsidie van ZonMw.

Programmasecretaris **Jolien Wenink**:

'Een stabiele en steunende sociale omgeving heeft een positieve uitwerking op de ontwikkeling en de gezondheid van het kind. Dat is de gedachte achter het programma. Daarin past dat gezinnen kunnen terugvallen op een netwerk en dat er, naast betaalde zorg, ook vrijwillige hulp voor gezinnen is. Begeleide OmgangsRegeling en doorstart (BOR) van Humanitas zijn twee van de 57 praktijkprojecten die we binnen ons programma subsidiëren. De subsidieaanvragen van Humanitas voor doorstart en BOR hebben we gehonoreerd, omdat beide projecten kunnen bijdragen aan het versterken van een gezond opvoed- en opgroei-klimaat. Samen met MOVISIE en het Nederlands Jeugdinstituut begeleiden we de projecten en organiseren we onderlinge uitwisseling. Onderwerpen die aan de orde komen zijn bijvoorbeeld: Wat gebeurt er binnen de Centra voor Jeugd en Gezin? Wat speelt er bij gemeenten? En hoe kun je een project lokaal borgen? Vanuit de praktijkprojecten en het begeleidingstraject doen we meer kennis op over het stimuleren van actief burgerschap rond opgroeien en opvoeden. Want ook dat is een onderdeel van het programma: kennisuitwisseling en kennisoverdracht. Het programma 'Vrijwillige inzet voor en door jeugd en gezin' duurt nog tot 2012. Daarna dragen we de opgedane kennis over aan onder meer de gemeenten en aan het lokale jeugdveld'.

Ontwikkelingen binnen en buiten Humanitas

Een tijd van bezuinigingen, een zich terugtrekkende overheid en verschraving van het sociale vangnet vraagt van Humanitas bezinning op wat haar echte meerwaarde is. Waar liggen de kansen en bedreigingen, de sterktes en de zwaktes?

Maatschappelijke noden

De gevolgen van de kredietcrisis zijn voor veel mensen in Nederland nog goed voelbaar. Niet alleen de werkloosheid en armoede namen toe, ook het aantal mensen dat op meerdere vlakken de regie over hun leven verloor. Als gevolg van de individualisering en vergrijzing leven meer mensen in eenzaamheid en isolement. Gezinnen zijn steeds meer op zichzelf aangewezen, terwijl de eisen die aan de opvoeding worden gesteld hoger worden. Kortom: de hulpvraag vanuit de samenleving wordt steeds complexer.

De overheid

Een aantal ontwikkelingen bij de overheid raakt het werk van Humanitas direct. Ondanks dat de overheid zich verder terugtrekt op het gebied van zorg en welzijn, kreeg Humanitas het afgelopen jaar meer subsidies dan ooit tevoren, met name van gemeenten voor de lokale uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. 2010 was ook het jaar waarin de overheid de expliciete waardering voor de rol van vrijwilligers bij het versterken van de sociale samenhang in haar beleid opnam. Maar er zijn zorgen voor de toekomst. Zal het nieuwe kabinet met de voorgenomen bezuinigingen Humanitas blijven steunen? Kan en wil Humanitas met haar vrijwilligers de gaten blijven vullen die zijn ontstaan door het nieuwe overheidsbeleid?

Differentiatie en maatwerk

In antwoord op deze ontwikkelingen beweegt Humanitas zich steeds meer op het vlak van de complexere noden in de samenleving, zoals schuldhelpverlening, opvoedingsvraagstukken in gezinnen en de problemen van (ex-)gedetineerden. Met lokaal maatwerk en een gedifferentieerde aanpak verkrijgen we zo bijzondere expertise, die van grote waarde is voor de samenleving. In de komende jaren zal Humanitas moeten nagaan hoe zij deze kennis beter kan delen en zo haar meerwaarde kan vergroten.

Imago en zichtbaarheid

Ondanks het grote dienstenaanbod en het landelijke netwerk van Humanitas weten veel mensen niet goed wat we doen. De veelheid aan diensten leidt ook tot een diffuse positionering. Om nieuwe doelgroepen, leden, geldgevers en vrijwilligers aan ons te binden moet we ons duidelijker positioneren. Humanitas werkt aan een meer naar buiten gekeerde instelling, een betere zichtbaarheid in de media en een duidelijkere profilering van Humanitas.

Transparantie

De eisen die financiers aan ons stellen ten aanzien van het inzichtelijk maken van de resultaten van onze activiteiten en projecten zijn verscherpt en staan soms op gespannen voet met de gelaagde verenigingsopbouw en het vrijwillige karakter van onze dienstverlening. Toch is er binnen Humanitas een groot draagvlak om hieraan te werken en continu verbeteringen aan te brengen in de plan-en-verslagcyclus.

Duurzame financiering

We ondersteunen steeds meer mensen met minder geld voor vaste kosten. Op het eerste gezicht lijkt dat een positieve ontwikkeling, maar er kleven ook gevaren aan. Als deze trend zich doorzet, raakt de rek eruit. Om te zorgen dat Humanitas meer financiële veerkracht krijgt, zal zij zich op nieuwe financieringsbronnen moeten richten. Naast het behoud van de goede relatie met overheden en de Nationale Postcode Loterij moet Humanitas investeren in de relatie met bedrijven, particuliere fondsen, leden en donateurs om haar financiële basis te versterken.

Vrijwilligers en kwaliteit

De unieke meerwaarde van vrijwillige dienstverlening is onze kracht. Toch blijft het een voortdurende uitdaging de balans te bewaken tussen hoge kwaliteitseisen die wij stellen aan onze activiteiten en projecten en de motieven van vrijwilligers

om mensen te helpen. De prestatieafspraken met financiers zijn soms moeilijk te combineren met het vrijwillige en onafhankelijke karakter van onze ondersteuning. Humanitas zoekt voortdurend naar manieren om haar vrijwilligers zo goed mogelijk toe te rusten, zodat zij kwaliteitswerk kunnen blijven leveren zonder zwaar belast te worden met administratieve taken. <

Ons vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn het belangrijkste kapitaal van Humanitas. De vereniging is zuinig op hen en wil hen zo goed mogelijk in staat stellen hun vrijwilligerswerk op een effectieve en deskundige manier uit te voeren, met plezier en voldoening.

Vrijwilligerswerk mag zich verheugen in een toenemende publieke belangstelling en heeft een herkenbare en erkende plek gekregen in de maatschappelijke voorzieningen. Alom wordt erkend dat zonder de inzet van vrijwilligers grote gaten zouden vallen. Dat geldt ook voor de vrijwilligers van Humanitas.

In 2010 waren 10.865 vrijwilligers voor Humanitas aan het werk. Dat zijn er ruim 1.000 meer dan in 2009. Ervan uitgaand dat zij gemiddeld vier uur per week actief zijn en dat de marktwaarde van de ondersteuning van Humanitas tussen de € 18 tot € 20 per uur ligt (berekend door de Erasmus Universiteit Rotterdam), betekent dit dat zij zich samen 1.825.000 uren voor de samenleving inzetten, met een geschatte economische waarde tussen de € 33 en € 36 miljoen. Belangrijker zijn de maatschappelijke betrokkenheid en de solidariteit die onze vrijwilligers hiermee elke keer weer aan de dag leggen. Die zijn niet in geld uit te drukken.

De grenzen van ons vrijwilligerswerk

De rijksoverheid heeft een begin gemaakt met het doorvoeren van de zogeheten 'pakketmaatregel' in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Een aantal voorzieningen dat eerder deel uitmaakte van de AWBZ wordt niet meer verstrekt, in het bijzonder de vormen van begeleiding die mensen nodig hebben om maatschappelijk te kunnen blijven meedoen. Gemeenten kregen de vrijheid om eventueel compenserende maatregelen te nemen. In 2010 zijn afdelingen van Humanitas regelmatig benaderd door zorgaanbieders, zorgvoorzieningen en gemeenten met de vraag wat Humanitas collectief of in individuele gevallen zou kunnen betekenen om de ontstane problemen te verminderen. Met andere woorden: kunnen vrijwilligers helpen de door bezuinigingen ontstane lacunes te dichten? Soms past de gevraagde ondersteuning goed in het pakket dat Humanitas biedt, soms ook niet. In die gevallen moeten afdelingen dan ook 'nee'

Wat nog meer uit onderzoek bleek:

- Het vrijwilligerswerk van Humanitas blijft boeien, omdat het uitdagingen biedt en mogelijkheden tot persoonlijke ontwikkeling.
- Vooral de contactuele aspecten van het vrijwilligerswerk, het contact van-mens-tot-mens, spreekt vrijwilligers aan.
- Vrijwilligers voelen zich over het algemeen goed voorbereid op hun taak en voelen zich redelijk tot goed begeleid tijdens de uitvoering ervan.

verkopen. Het huidige kabinet heeft aangegeven dat het zal doorgaan met het versoberen van de AWBZ en ook andere vormen van begeleiding zal overhevelen naar gemeenten.

De toenemende complexiteit van de vraag naar ondersteuning heeft Humanitas noodzaakt tot het maken van duidelijkere afspraken over wat de vereniging aan vrijwilligerswerk voor haar rekening wil en kan nemen. Zo hanteert Humanitas al geruime tijd het uitgangspunt om in principe alleen tijdelijke ondersteuning aan te bieden. Deze moet bijdragen aan het *empoweren* van de deelnemer en aan het vergroten van het zelfvertrouwen, zodat hij het na enige tijd weer zelf kan redden. Om de grenzen van haar aanbod van activiteiten en projecten nog duidelijker te kunnen afbakenen heeft Humanitas in 2010 door een masterstudent aan de Universiteit van Amsterdam laten onderzoeken hoe vrijwilligers zelf tegen hun grenzen aankijken. Is het in hun ogen nog redelijk wat de organisatie van hen vraagt? Of vragen we meer van hen dan verantwoord is, in kwalitatief en in kwantitatief opzicht?

De vrijwilligers gaven aan doorgaans niet over hun grenzen te gaan. Maar deelnemers die zich niet aan afspraken houden, kunnen het vrijwilligerswerk voor hen behoorlijk zwaar maken. Ook blijkt dat vrijwilligers die zich inzetten voor deelnemers die

sociaal, fysiek of psychisch achteruitgaan wel eens ondersteuning bieden die zij liever niet geven. Zij willen de deelnemers niet aan hun lot overlaten, maar tegelijkertijd doen zij iets dat in strijd is met hun gevoel. Als kern van hun werk zien vrijwilligers het contact met de deelnemer, van-mens-tot-mens. Persoonlijke verzorging behoort daar niet toe.

Mede op basis van deze uitkomsten is eind 2010 een 'grenzdocument' opgesteld en besproken in het hoofdbestuur. Dit stuk zal worden gebruikt als een houvast voor besturen, coördinatoren en vrijwilligersgroepen, en als belangrijk document in de opleidingen en terugkombijeenkomsten. De signalen die Humanitas uit de afdelingen krijgt over de door hen ervaren taakverzwaring zal zij bundelen en onder de aandacht brengen in gesprekken met Tweede Kamerleden en andere bestuurders en politici.

Onderzoek naar de positie van vrijwillig coördinatoren

In 2010 deed het Verwey-Jonker Instituut in opdracht van het ministerie van VWS onderzoek naar het belang van de coördinatiefunctie in vrijwilligerswerk. Ook vrijwillig coördinatoren van Humanitas deden aan dit onderzoek mee.

Het onderzoek bevestigt het beeld dat de vrijwilligerspraktijk binnen Humanitas oplevert: de zwaarte van het werk van de vrijwillig coördinatoren wordt in grote mate bepaald door de inbedding van hun werk in het bestuurlijk netwerk. (Te) vaak voelt de vrijwillig coördinator zich vanuit zijn sterke betrokkenheid met de activiteit zich als enige verantwoordelijk voor de totale gang van zaken en de continuïteit ervan. Dit drukt zwaar en schrikt mensen af. Met de aanbevelingen wil Humanitas de positie van de vrijwillig coördinator versterken: het is een kernfunctie voor haar werk. Mogelijke vervolgstappen, zoals het verdiepen van het inwerkprogramma en de basistraining voor coördinatoren en het stimuleren van direct contact tussen de coördinator, het afdelingsbestuur en consulenten, neemt Humanitas in 2011.

Nazorg aan vrijwilligers

Vrijwilligers die in hun werk iets ingrijpends hebben meegemaakt of moeilijk afstand kunnen nemen van de problemen van hun deelnemer, kunnen hun verhaal kwijt bij de coördinator van de activiteit, of bij een bestuurslid of begeleidende beroepskracht vanuit het district. Als deze 'eerste hulp' niet beschikbaar is of als het beter is om de zaak te bespreken met iemand die wat meer op afstand staat, dan kan dat sinds 2010 ook bij de 'Nazorggroep' van Humanitas.

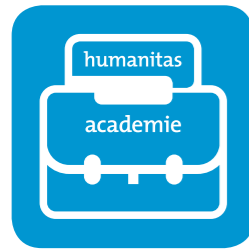
Deze groep bestaat uit (oud-)coördinatoren en/of -bestuursleden van Humanitas, die op verzoek beschikbaar zijn voor gesprekken. Mocht meer gespecialiseerde (na)zorg nodig zijn, dan kan in overleg met de vrijwilliger naar een andere vorm van specifieke, deskundige hulpverlening worden gezocht. Zo doet Humanitas er alles aan om te voorkomen dat vrijwilligerswerk bij Humanitas een te zware belasting wordt en bewaakt zij de grenzen van haar vrijwilligerswerk. <

Leden van Verdienste

In 2010 kende het hoofdbestuur het Lidmaatschap van Verdienste toe aan **Tineke van der Aa-Bouvé**, vertrekkend voorzitter van afdeling Zoetermeer, en **Marion Pieters**, vertrekkend voorzitter van afdeling Doetinchem e.o.

De vereniging dankt hen hartelijk voor hun jarenlange en tomeloze inzet voor Humanitas.

Humanitas Academie

Humanitas vindt het belangrijk vrijwilligers goed toe te rusten voor hun werk. Geen vrijwilliger op pad zonder training en begeleiding. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor de Humanitas Academie.

De Humanitas Academie biedt een landelijk gespreid en samenhangend pakket van trainingen, cursussen en bijeenkomsten voor uitvoerende, coördinerende en bestuurlijke vrijwilligers. In de deskundigheidsbevordering zijn de Humanitas-waarden een belangrijk uitgangspunt. De Humanitas Academie draagt bij aan de kwaliteit en herkenbaarheid van de activiteiten en projecten die vrijwilligers en beroepskrachten in het hele land voor Humanitas uitvoeren.

Meer dan 300 trainingen

In 2010 schoolde Humanitas 3.183 vrijwilligers. De deskundigheidsbevordering vond plaats in 332 landelijke, regionale en/of plaatselijke cursussen, trainingen en terugkombijeenkomsten, 15 procent meer dan gepland. De basistrainingen voor beginnende uitvoerende vrijwilligers waren populair, maar ook de trainingen voor nieuwe afdelingsbestuurders ('Besturen bij Humanitas') en coördinerende vrijwilligers trokken veel deelnemers. Humanitas is verheugd dat het aanbod van de

Verrassende inzichten

Alex Timmer heeft sinds hij *vrijwilliger* werd van Humanitas Chat nog geen Masterclass gemist.

Alex: 'Een Masterclass is een lezing van een expert in een vakgebied waarmee Humanitas raakvlakken heeft. Een deskundige van Humanitas legt vervolgens de link met het vrijwilligerswerk van de vereniging. De lezingen leveren elke keer weer verrassende inzichten op, die ik kan gebruiken voor mijn vrij-

willigerswerk bij Humanitas Chat, maar ook voor andere leefgebieden. Neem de lezing van prof. dr. Andries Baart over zijn Presentietheorie, op 4 november. Met Presentie bedoelt hij: goede, nabije, afgestemde zorg die professioneel en met liefde gegeven wordt. Dat is volgens mij precies waar Humanitas ook voor staat en wat ik wil betekenen voor de mensen met wie ik chat. De Masterclasses zijn erg succesvol. Ze zijn vaak al lang van tevoren volgeboekt.'

Humanitas Academie zo goed aansluit bij de vraag naar scholing.

De Humanitas Academie houdt zich ook bezig met het stroomlijnen en verhogen van de kwaliteit van het bestaande scholingsaanbod. Cursussen en trainingen

werden uitgebreid en/of geactualiseerd door trainers, zoals de introductiecursus voor bestuurlijke vrijwilligers en de basistraining voor uitvoerende vrijwilligers Steun bij verlies. Ook nieuw scholingsaanbod werd ontwikkeld, onder meer de basistrainingen Vriendschappelijk huisbezoek, Maatjescontact en Thuisadministratie, en verdiepende modules over onderwerpen als 'grenzen stellen' en 'omgaan met klachten'.

Op de meeste terreinen hebben afdelingen en districten al eerder materiaal ontwikkeld; de Humanitas Academie verzamelt het en maakt er materiaal van dat in de hele vereniging te gebruiken is.

Humanitas Masterclasses

In 2010 organiseerde de academie vier Humanitas Masterclasses, voor vrijwilligers en beroepskrachten van Humanitas. Over 'armoede en sociale uitsluiting', 'de jeugd van tegenwoordig', 'zelfsturing versus paternalisme' en 'de Presentietheorie'. De Masterclasses trokken per keer zo'n negentig deelnemers. <

Training voor vrijwillig coördinatoren een must

Eric During, coördinator Thuisadministratie van afdeling Noordoostpolder, rondde met succes de training voor vrijwillig coördinatoren af. Vier dagen theorie en veel praktijk.

Eric: 'De training heeft me gereedschap gegeven om het werk van vrijwillig coördinator goed te kunnen

uitvoeren. Niet alle stof was nieuw voor me, maar het was leerzaam om te horen hoe Humanitas in het coördinatorschap toch haar eigen herkenbare waarden en normen verweeft. De training volgen was voor mij een logische stap, net als het volgen van de introductietraining 'Kennismaken met Humanitas' en de basistraining Thuisadministratie, toen ik net begon als uitvoerend vrijwilliger. Ik vind het volgen van de training een must, misschien zelfs wel een verplichting, wanneer je als vrijwillig coördinator bij Humanitas wilt gaan werken. Hoeveel ervaring je ook hebt met leiderschap en ook al zijn je competenties bewezen, dan nog gaat het erom: kun je je werk ook uitvoeren 'des Humanitas'?'

Onze activiteiten en projecten

Elk kind telt. Extra aandacht voor kwetsbare kinderen

Door het wegvallen van sociale netwerken zijn gezinnen steeds meer op zichzelf aangewezen. Onze complexe samenleving stelt steeds hogere eisen aan de opvoeding. Ouders zijn hierdoor soms onzeker en vragen zich af of ze het wel goed doen.

Vrijwilligers van Humanitas bieden ouders en kinderen laagdrempelige ondersteuning, gericht op het versterken van hun zelfredzaamheid. Ze gaan uit van de kracht van ouders en nemen echt de tijd, zonder gezinnen een stempel te geven. Met ondersteuning door vrijwilligers worden zwaardere (opvoedings)problemen voorkomen. De ontwikkelingskansen voor kinderen verbeteren. Dit bevordert het geluk van kinderen en ouders. In 2010 breidden twee veelbelovende programma's van Humanitas voor ouders en kinderen – *doorstart* en Begeleide OmgangsRegeling – zich verder uit.

Twee nieuwe projecten *doorstart*

Het preventieve programma *doorstart* biedt tijdelijke opvoedingsondersteuning aan gezinnen met kinderen van 7 tot en met 14 jaar. Het zijn veelal kwetsbare gezinnen met onvoldoende draagkracht en weinig steun vanuit de eigen omgeving. Vrijwilligers van *doorstart* lossen opvoedingsvraagstukken in het gezin niet op, maar stimuleren ouders om zelf oplossingen te vinden. Hiermee krijgen de ouders op eigen kracht hun gezinsleven weer op

de rit. Vrijwilligers van *doorstart* richten zich ook rechtstreeks tot het kind. Van het Oranje Fonds ontving Humanitas in 2010 € 45.000 voor het ontwikkelen van nieuwe projecten *doorstart*. Eenzelfde bedrag is ook voor 2011 beschikbaar. Samen met een subsidie van € 348.904 (voor 2010 en 2011) die Humanitas ontving van ZonMw financiert Humanitas een groeiprogramma voor *doorstart*. Hiermee wil Humanitas de beoogde toename van het aantal projecten (vijf in 2010) in de afdelingen stimuleren en begeleiden.

In 2010 startten nieuwe *doorstart*-projecten in Almere en Zuphen. In Helmond en Zoetermeer werden voorbereidingen getroffen om in het eerste kwartaal van 2011 van start te kunnen gaan. Het project in Spijkenisse werd in 2010 afgebouwd, omdat er onvoldoende financiering voor kon worden gevonden. Gemeentelijke bezuinigingen zorgden ervoor dat acquisitie door Humanitas in 2010 niet de gewenste vijf nieuwe projecten opleverde.

Meer Begeleide OmgangsRegeling

Jaarlijks maken naar schatting tussen de 50.000 en 60.000 kinderen een echtschei-

ding mee, en dit aantal blijft stijgen. Het programma Begeleide OmgangsRegeling (BOR) is bedoeld voor gescheiden ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar die problemen hebben bij het maken en uitvoeren van afspraken over de omgangsregeling tussen kinderen en de niet-verzorgende ouder. Deze ouders worden voor een periode van in principe zes maanden door een vrijwilliger begeleid om tot een omgangsregeling te komen. Vrijwilligers van BOR zorgen ervoor dat het contact tussen het kind en de niet-verzorgende ouder op een ontspannen en veilige manier plaatsvindt. Ze zijn erbij aanwezig en zo nodig haalt en brengt de vrijwilliger de kinderen naar de afgesproken plaats. De coördinator, een beroepskracht, begeleidt het proces van de gefaseerde omgangsopbouw en bemiddelt hierbij tussen ouders. Met tweemaal € 20.000 subsidie van het Oranje Fonds (voor 2010 en 2011) en € 274.217 van ZonMw, ook voor twee jaar, financiert Humanitas een tweejarig groeiprogramma voor BOR. In 2010 wilde Humanitas met dit programma groeien met minimaal drie nieuwe projecten. In Renkum en Flevoland werd in 2010 een nieuw BOR-project gestart, in IJsselland, Noord-Kennemerland, Apeldoorn/Zutphen, Amsterdam en Drechtsteden werden voorbereidingen getroffen. In 2010 zijn 249 trajecten afgerond.

Het succes van deze trajecten is groot; uit onderzoek naar BOR Twente door B&A Consulting uit 2009 blijkt dat maar liefst drie van de vier trajecten succesvol wordt afgesloten. Dat wil zeggen dat de gang naar de rechter niet meer nodig is. De band tussen de niet-verzorgende ouder en het kind én de band tussen de gescheiden ouders herstelt. Deelnemende ouders waarderen het project dan ook met een 9,2. Ook advocaten, de Raad voor de Kinderbescherming en andere organisaties die ouders naar BOR verwijzen, zijn tevreden, blijkt uit onderzoek door studenten van Saxion uit 2008. De ondersteuning is voor ouders praktisch en laagdrempelig, en leidt over het algemeen snel tot oplossingen.

Dankzij BOR ziet Jamiro zijn vader weer

Samira Immordino en Brian Voorn, de ouders van Jamiro, hebben veel gehad aan de begeleiding:

‘Toen Samira en ik uit elkaar gingen, zag ik na verloop van tijd ook mijn zoon niet meer. Dat heeft vier jaar geduurd. De rechter zei: ‘Als je hem weer wilt zien, moet je het contact weer voorzichtig opbouwen. En jullie moeten goede afspraken maken over een omgangsregeling’. Hij stelde als voorwaarde dat een vrijwilliger van Begeleide OmgangsRegeling ons daarbij zou begeleiden. Dat werd Albert. Hij zag erop toe dat Samira en ik goede afspraken maakten en dat ik me daaraan hield, en was er bij als ik Jamiro kwam opzoeken’. Samira Immordino, Jamiro's moeder: ‘Nu, na acht maanden BOR, is Jamiro eens in de maand een heel weekend bij zijn vader, zonder Albert. En dat gaat goed. Brian en ik zijn met een schone lei begonnen: ik zie dat hij nu zijn plichten nakomt en durf mijn zoon aan hem mee te geven. Als een van ons een afspraak niet kan nakomen, dan bespreken we dat met elkaar. Dat lukt nu wél, ons contact is verbeterd. En Jamiro is blij dat hij zijn vader terug heeft’.

Overige projecten en activiteiten in 2010:

- waren 54 afdelingen betrokken bij de uitvoering van een Home-Start-project. Op 41 locaties was de coördinatie in handen van Humanitas, op 13 locaties ondersteunde Humanitas een Home-Start-project van een partnerorganisatie. De groei-doelstelling voor 2010 (minimaal 55 projecten) werd hiermee bijna gehaald. Vrijwilligers van Home-Start bieden praktische ondersteuning en vriendschap aan ouders met ten minste één kind van 6 jaar of jonger;
- namen 1.112 kinderen en jongeren deel aan een vakantieweek van Humanitas; 200 minder dan beoogd. In district Zuid konden vakantieweken niet doorgaan vanwege onvoldoende financiering. Omdat in 2010 het Jantje Beton Vakantieweek (met bijbehorende financiering) ophield te bestaan, hebben Humanitas en andere aanbieders van gesubsidieerde kindervakanties zich aangesloten bij de nieuwe stichting Steunpunt Kindervakanties. Behalve kwaliteitsbevordering staan ook belangenbehartiging, deskundigheidsbevordering en voorlichting op de agenda;

- telde Humanitas tien maatjes-activiteiten voor jongeren, onder andere nieuwe projecten in Eindhoven (Match) en Groningen (Twin) en een maatjes-project voor tienermoeders in Twente. De groei verliep langzamer dan gepland, omdat andere projecten binnen de programmalijn (BOR en *doorstart*) in 2010 prioriteit hadden;
- wonnen de voorleesactiviteiten van Humanitas de Helemaal Humanitas Prijs (pagina 31). Vrijwilligers lezen voor aan allochtone kinderen om hun taal-

ontwikkeling te stimuleren. Humanitas wil het huidige aantal van acht voorlees-activiteiten in 2011 verdubbelen;

- werd afdeling Groningen door jongeren verkozen tot een van de drie meest inspirerende plekken in de stad om een maatschappelijke stage te lopen. Elke zes weken ontvangt de afdeling twee nieuwe leerlingen, die meelopen met coördinatoren en vrijwilligers;
- werd het Protocol Kindermishandeling goed gevolgd. Dit bleek uit de gesprekken die de aandachtsfunctionaris had met vrijwilligers en beroepskrachten die hiermee werken. Het protocol beschrijft hoe zij alerter kunnen zijn op vermoedens van kindermisbruik en hoe te handelen. Humanitas meldt alle vermoedens van kindermishandeling bij het Advies- & Meldpunt Kindermishandeling.

In 2011 en verder:

- wil Humanitas BOR (drie projecten in 2011) en *doorstart* (vijf projecten in 2011) verder ontwikkelen en een landelijk dekkend aanbod realiseren;
- breidt Humanitas het aantal Home-Start-projecten verder uit (55 in 2011). Hiermee hoopt Humanitas aan de groeiende vraag naar preventie en lichte vormen van opvoedingsondersteuning tegemoet te kunnen komen;
- versterkt Humanitas haar relatie met de Centra voor Jeugd en Gezin, zodat zij potentiële deelnemers adequaat naar Humanitas kunnen doorverwijzen. <

‘Elk kind telt’ in cijfers

	Resultaten in 2009	Resultaten in 2010	Ambities voor 2011*
Aantal vrijwilligers	2.997	3.118	4.394
Aantal deelnemers	8.918	8.223	12.904
Aantal activiteiten en projecten	174	183	191
Budget	€ 3.957.520	€ 4.423.094	€ 6.064.947

*De ambitie cijfers voor het aantal vrijwilligers en deelnemers per programmalijn zijn als volgt samengesteld: het financiële budget voor 2011 is gedeeld door het gemiddelde ratio aantal vrijwilligers/budget en aantal deelnemers/budget per programmalijn over de afgelopen drie jaar. Dit geldt ook voor de overige vier programmalijnen.

Turks gezin bloeit op door *doorstart*

Vrijwilliger Marleen Pollen van *doorstart* Eindhoven zag in anderhalf jaar haar gezin opbloeien:

‘In september hebben we met een groepje *doorstart*-gezinnen en -vrijwilligers een dagje pretpark gedaan. Op de verzamelplek trof ik mijn Turkse *doorstart*-moeder en haar drieling van 7 bepekt en bezakt.

Ze straalden, hadden er alle vier zin in! Dat was anderhalf jaar geleden wel anders. Bij onze eerste ontmoeting trof ik een moeder die altijd moe was en te weinig energie had om iets leuks met de kinderen te doen. De bus naar het pretpark had vertraging, de kinderen werden ongeduldig. In plaats van een kribbig antwoord of een snauw legde de moeder op een rustige toon aan de kinderen uit dat ze nog eventjes geduld moesten hebben. Eenmaal in het pretpark genoot de moeder net zo hard als de kinderen van de waterglijbaan, de klimrots en de achtbaan. Ik zag een zorgeloze vrouw die veel meer aandurfde dan ze voor mogelijk had gehouden en die samen met haar kinderen plezier kon maken. Hier is in anderhalf jaar veel winst geboekt!

Vallen en opstaan. Werken aan perspectief

Mensen met financiële problemen, (ex-)gedetineerden en hun kinderen, en slachtoffers van mensenhandel worden door Humanitas ondersteund bij het werken aan hun perspectief. Daarbij zoekt Humanitas samenwerking met andere betrokken hulpverleningsinstanties.

In 2010 kwam vanuit de politiek expliciete erkenning voor de toegevoegde waarde van vrijwilligers bij het ondersteunen van mensen met schulden en (ex-)gedetineerden. Humanitas pleit ervoor dat ook in het huidige politiek-maatschappelijke klimaat oog zal zijn voor deze kwetsbare groepen.

Meer vraag naar Thuisadministratie

In 2010 groeide het aantal activiteiten waarin vrijwilligers ondersteuning geven aan mensen die tijdelijk niet zelfstandig hun financiële administratie kunnen voeren. In 2010 boden 72 afdelingen Thuisadministratie aan 5.959 deelnemers. Een groei van zeventien procent ten opzichte van 2009, waarmee de groei-verwachting (ruimschoots) werd gehaald. In de afgelopen jaren is het aantal huishoudens met financiële problemen flink toegenomen. Zowel het voorkomen als het oplossen van problematische schuld-situaties begint in veel gevallen met het aanleren van voldoende budgetvaardigheden om ook met een laag inkomen de inkomsten en uitgaven in balans te kun-

nen houden. De toenemende vraag naar ondersteuning alsmede de bezuinigingen belasten de reguliere hulpverlening zwaar. Waar mogelijk wordt naast hulpverlening de ondersteuning door vrijwilligers ingezet om problemen het hoofd te kunnen bieden. Om de inzet van vrijwilligers te stimuleren heeft het ministerie van SZW in de zomer van 2010 een eenmalige subsidie ter beschikking gesteld. Deze 'Ortega-gelden' zijn toegekend aan veertien vrijwilligersorganisaties waaronder Humanitas. Humanitas ontving € 350.000 voor het verbeteren van de effectiviteit en kwaliteit van de ondersteuning. De subsidie moet ook een impuls geven aan de samenwerking met andere organisaties, zoals het Nibud en de ouderenbonden, en het gezamenlijk ontwikkelen van een landelijk dekkend aanbod. Het Landelijk Steunpunt Thuisadministratie heeft in samenwerking met de Delta Lloyd Group Foundation 'evaluatieteams' ter beschikking gesteld die de lokale werkgroepen helpen met zelfevaluatie. 22 Humanitas-afdelingen hebben hiervan gebruik gemaakt.

Gezin in Balans: iedereen tevreden

Gezin in Balans, een landelijk project van Humanitas, biedt opvoedingsondersteuning en gezinsbegeleiding aan (ex-)gedetineerde moeders en hun kinderen. Vrijwilligers en beroepskrachten geven (praktische) ondersteuning en training, met als doel een goede terugkeer binnen het gezin en in de samenleving te bevorderen. Een succesvolle re-integratie van de moeder helpt maatschappelijke uitval van haar kinderen voorkomen, evenals recidive. In 2010 ondersteunde Gezin in Balans 512 (ex-)gedetineerde moeders. Samen hadden zij 1.012 minderjarige kinderen. De moeders volgden in totaal 822 trajecten tijdens hun detentie. Deze ondersteuning bestond uit contact met een 'bezoekmoeder', leren communiceren met kinderen en begeleiding van het bezoek van de kinderen aan hun moeder. 204 moeders volgden ook een nazorgtraject ('moedermaatjes') na detentie. Hierbij waren in totaal 451 minderjarige kinderen betrokken. Om de lacunes in de ondersteuning aan de achterblijvende kinderen in beeld te krijgen heeft Gezin in Balans in 2010 bij wijze van proef ook in vijf gezinnen de kinderen ondersteund tijdens de detentie van hun moeder. De uitkomsten zijn schrijnend: kinderen leven met een geheim, schoolprestaties gaan achteruit, scholen zijn vaak niet op de hoogte, uit angst wordt jeugdhulpverlening niet ingelicht, kinderen raken in isolement. Gezin in Balans is in 2010 begonnen met het zoeken naar financiers voor een aanbod van ondersteuning specifiek gericht op de kinderen en hun tijdelijke verzorgers.

De samenwerking met de vijf PI's (penitentiaire inrichtingen) voor vrouwen verliep in 2010 uitstekend, bleek uit evaluaties. De coördinatoren van Gezin in Balans hebben er goede contacten, de lijnen zijn kort. Dat geldt ook voor de samenwerking met de gemeenten die de nazorg door Gezin in Balans financieren, en andere lokale instanties. Het allerbelangrijkst: tevredenheidsmetingen laten zien dat moeders en hun kinderen zeer positief zijn over de geboden

ondersteuning. Het herstellen van het contact met hun kinderen, het vinden van huisvesting en een daginvulling, en het opbouwen van een sociaal netwerk: in al deze opzichten boeken de moeders vooruitgang. Ze redden het weer zelf.

Overige projecten en activiteiten in 2010:

- participeerde Humanitas als een van de vier grote vrijwilligersorganisaties in de totstandkoming van een nieuwe beleidsvisie van het ministerie van Justitie: 'Vrijwilligerswerk bij de sanctietoepassing'. Hoofddoel van deze beleidsvisie: de uitgesproken waardering voor het vrijwilligerswerk als toegevoegde waarde binnen de sanctietoepassing en afspraken over professionalisering van de activiteiten. Met de nadruk op een betere selectie, scholing en begeleiding van vrijwilligers. Dit betekent ook de garantie van het ministerie dat een opgebouwd contact nog mag doorlopen tot een half jaar na ontslag uit de PI. Daarna kunnen gemeenten de subsidiëring overnemen;
- bezochten vrijwilligers van Humanitas gedetineerden in verschillende penitentiaire inrichtingen. Deze bezoekvrijwilligers bieden gezelschap en een goed gesprek, individueel of in een groep. Zo blijven gedetineerden in contact met de samenleving, wat de terugkeer naar de maatschappij minder moeilijk maakt. In Tilburg startte een nieuwe groep, in 's-Hertogenbosch werden voorbereidingen getroffen;
- ging Humanitas intensiever samenwerken met de dienst Humanistische Geestelijke Verzorging (HGV) van het ministerie van Justitie. In 2010 ondersteunden vrijwilligers van Humanitas de HGV'ers bij het organiseren van bezinningsbijeenkomsten in drie PI's;

Gezin in Balans herenigt moeder met kinderen

Irene Storm hielp Diana bij haar terugkeer in het gezin na twee jaar detentie

'Toen Diana vrijkwam, had ze één innige wens: herenigd worden met haar vier kinderen en weer samen in één huis wonen. Niet alleen het vinden van een woning was moeilijk, ook het opbouwen van een band met haar kinderen kostte Diana veel energie. Zij hadden bij oma en tantes gewoond en een ander leven opgebouwd zonder aanwezige moeder. Ik heb het gezin kunnen helpen door in onze gesprekken vooral de emoties van Diana de ruimte te geven en haar te ondersteunen bij het hele proces om de kinderen weer een veilige plek te geven. Daarnaast heb ik zelf samen met de kinderen leuke dingen gedaan en zo hun vertrouwen gewonnen. Ook kon ik, als Diana soms wanhopig was, mijn eigen ervaringen als moeder van tieners/pubers met haar delen. De band met de kinderen is nu veel beter. Diana heeft er vertrouwen in dat ze het nu weer zelf aankan. Diana is een moedige vrouw; daarmee heb ik haar vaak gecompimenteerd. Ik ben heel trots op de vooruitgang die ze heeft geboekt.'

- organiseerde Humanitas vier nazorgprojecten voor ex-gedetineerden, twee nieuwe zijn in ontwikkeling;
- verzorgde landelijk project Delinkwentie en Samenleving 2.147 uur voorlichting aan (vmbo-)leerlingen over de consequenties van criminaliteit. De voorlichting wordt gegeven door ex-gedetineerden als stap in hun re-integratieproces. Eind 2010 werd bekend dat het ministerie van Veiligheid voornemens is de subsidie aan het project volledig af te bouwen. Hiermee komen de ambities op losse schroeven te staan;
- zette landelijk project Bonded Labour in Nederland (BLinN) alles in het werk om mensenhandel te bestrijden en op te komen voor de rechten van slachtoffers. Ook maakte ze de problematiek zichtbaar voor hulpverleners, politie,

Arbeidsinspectie en het publiek. BLinN informeerde ruim tweehonderd arbeidsmigranten over hun rechten. De inzet van een Poolse en Chinese *cultural mediator* liet zien dat er binnen deze migrantengroepen veelvuldig sprake is van uitbuiting en mensenhandel. In 2010 organiseerde BLinN vijf maatjesprojecten, vier lotgenotengroepen, drie trainingen persoonlijke ontwikkeling, drie juridische begeleidingstrajecten en twee keer begeleiding naar scholing en werk voor haar cliënten.

In 2011 en verder:

- blijft Thuisadministratie zich concentreren op laagdrempelige ondersteuning gericht op preventie en nazorg. Een aantal gemeenten zal de taakafbakening en samenwerking tussen de professionele schuldhulpverlening en vrijwilligersorganisaties evalueren en bijstellen. Humanitas is hierbij nauw betrokken;
- worden met de Ortega-gelden deskundigheidsbevordering en begeleiding van Thuisadministratie-vrijwilligers verder uitgebreid en verbeterd;
- blijft Humanitas actief betrokken bij het Landelijk Steunpunt Thuisadministratie;
- streeft Humanitas naar samenwerking met Humanistische Geestelijke Verzorging in vijf nieuwe PI's. <

'Vallen en opstaan' in cijfers

	Resultaten in 2009	Resultaten in 2010	Ambities voor 2011
Aantal vrijwilligers	2.100	2.607	3.131
Aantal deelnemers	7.752	10.427	11.869
Aantal activiteiten en projecten	101	122	123
Budget	€ 3.598.873	€ 4.259.591	€ 5.104.094

Uit de schulden met Thuisadministratie

Ron Troost en **Petra Kok** kregen hulp van Thuisadministratie.

Petra: 'Toen Ron en ik gingen samenwonen, hadden we allebei schulden. Schuldhulpverlening wilde ons alleen helpen als we inzicht konden geven in onze financiële situatie. Dat konden we niet, want onze

administraties waren een puinhoop. De gemeente zei: bel anders Humanitas. Binnen een week zaten we om de keukentafel met Els van Thuisadministratie van Humanitas in Zwolle, die vanaf dat moment alles met ons is gaan uitspitten en ordenen. Ongeopende post – als die niet was zoekgeraakt – namen we samen door. Els belde met banken, verzekeraars en andere schuldeisers. Met het overzicht van onze maandelijkse inkomsten en uitgaven dat Els met ons maakte, wilde Schuldhulpverlening uiteindelijk voor ons aan de slag. We hebben nu een bewindvoerder die onze financiën beheert. Zonder Els waren we waarschijnlijk failliet gegaan. In plaats daarvan beginnen we over een jaar met een schone lei. We zijn vastberaden om zuinig te blijven leven. Dankzij de adviezen van Els moet dat lukken.'

Alleen en samen. *Bouwen aan een sociaal netwerk*

Mede als gevolg van de vergrijzing en het groeiende aantal echtscheidingen neemt het aandeel eenpersoonshuishoudens toe. In 2010 bestond een derde van alle huishoudens in Nederland uit één persoon, ouderen en jongeren. Humanitas speelt hierop in met een gevarieerd aanbod van ondersteuning aan mensen die behoefte hebben aan een sociaal netwerk.

Humanitas Chat: steeds meer tevreden deelnemers

Humanitas Chat biedt ondersteuning aan mensen in sociaal isolement. Op de website www.hetluisterendoog.nl kunnen zij 365 dagen per jaar terecht voor een chatgesprek met een van de 85 vrijwilligers. Doel van de gesprekken: deelnemers in staat stellen zelf op zoek te gaan naar oplossingen. Steeds meer ondersteuning valt te halen op het internet, met nieuwe doelgroepen tot gevolg: mensen die tot dan toe geen hulp of ondersteuning zochten of moeilijk bereikbaar waren. De anonimiteit van internet haalt voor velen de laatste drempel weg om contact te zoeken met mogelijke hulpverleners of ondersteuners. En dan gaat het niet alleen om jongeren, die met internet zijn opgegroeid. Humanitas Chat is een van de succesvolste projecten van Humanitas. Het aantal gevoerde chatgesprekken blijft groeien: in

2010 met meer dan 50 procent ten opzichte van 2009 naar 4.585. Dat zijn meer gesprekken dan de voor 2010 beoogde 4.000. In november werd de ondersteuning van Humanitas Chat (eenmalige anonieme chatgesprekken) uitgebreid met chatcontact voor een langere periode met een vaste vrijwilliger: E-maatjes. Persoonlijk maatjescontact, maar dan digitaal. Hierdoor is het mogelijk om ook op grote afstand, anoniem en toch vertrouwd contact te hebben met een maatje. De eerste resultaten van dit project zijn veelbelovend: persoonlijk maatjescontact slaat aan. In 2010 ontwikkelde Humanitas als eerste grote vrijwilligersorganisatie in Nederland een opleiding via e-learning voor haar vrijwilligers. Een proeftraining is in het najaar 2010 gegeven in district Zuidwest. Een deel van de training werd via e-learning gegeven en een deel tijdens reguliere bijeenkomsten. Een succesvolle formule: vrijwilligers hadden thuis online zelf-

standig al veel voorwerk gedaan, waardoor het aantal bijeenkomsten van zes naar drie kon. Aantrekkelijk voor vrijwilligers die vanwege lichamelijke beperkingen of grote afstand tot de trainingslocatie alleen met heel veel moeite in staat zijn bij trainingen aanwezig te zijn. Zo kunnen ook zij aan het vrijwilligerswerk deelnemen. Humanitas Chat was in november mede-organisator van het nationale congres over online hulpverlening in de Jaarbeurs in Utrecht. In december werd het project genomineerd voor de Diversiteitsprijs 2010 (thema: 'Leven met beperkingen') van MOVISIE. De jury prees dat Humanitas Chat streeft naar een representatieve weerspiegeling van de samenleving onder deelnemers en vrijwilligers.

Humanitas Tandem groeide met hulp van Oranje Fonds

Humanitas Tandem is een maatjesproject voor mensen die in een sociaal isolement zijn geraakt. Het maatjescontact is bedoeld om dit isolement te doorbreken en/of verdere vereenzaming te voorkomen. In 2010 boden 158 vrijwilligers maatjescontact aan 284 deelnemers. Humanitas Tandem begon in de jaren negentig met enkele projecten in Overijssel en Gelderland, maar wil zich de komende jaren landelijk uitbreiden. Hiervoor stelt het Oranje Fonds Groeiprogramma drie jaar lang maximaal € 50.000 per jaar beschikbaar. Van dit geld volgde de landelijk projectleider van Humanitas Tandem in 2010 onder meer een intensief trainingsprogramma gericht op het maken van een ambitieus strategisch plan. In 2010 startten twee nieuwe Tandem-projecten, waaronder een project voor jonge moeders, in opdracht van de gemeente Enschede. Twaalf vrouwen die op jonge leeftijd moeder zijn geworden, van wie de helft alleenstaand, kregen ondersteuning van een vrijwilliger bij het inrichten van hun toekomst en het opbouwen van een eigen sociaal netwerk. Afdeling Neder-Veluwe startte een Tandem-

Humanitas Tandem doorbreekt sociaal isolement

Maria kwam weer onder de mensen dankzij Humanitas Tandem.

Maria: 'Ik had straatangst en mensenvrees, en ben twintig jaar lang nauwelijks de deur uit geweest. Alleen voor het broodnodige, en altijd in gezelschap. Omdat ik ook nog 'ns een paar keer in mijn leven

verhuisd ben, werd mijn kringetje steeds kleiner. Humanitas bracht me in contact met mijn 'maatje' Dahlia. We begonnen met een rondje om het huis, daarna een wandeling naar het winkelcentrum, en zo steeds een stukje verder. En we hebben natuurlijk ook heel veel gepraat. Dahlia liet me letterlijk en figuurlijk stappen zetten die ik alleen nooit zou hebben durven nemen. Tegenwoordig reis ik in mijn eentje met de bus – iets waarvoor ik vroeger doodsangsten uitstond – en één keer in de week, als er markt is, drink ik in mijn eentje een kop koffie in de stad. En dan knoop ik gewoon een praatje aan met een onbekende. Dankzij de ondersteuning van Dahlia ben ik weer onder de mensen: mijn kringetje wordt weer groter. Ik weet hoe het voelt om sociaal geïsoleerd te zijn en wens lotgenoten toe wat Dahlia voor mij heeft betekend. Daarom ben ik nu zelf vrijwilliger bij Humanitas Tandem. Wie had dat een jaar geleden voor mogelijk gehouden?'

project voor ex-cliënten uit de psychiatrie en verslavingszorg.

In 2010 onderzocht de VU in samenspraak met het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut de effectiviteit van Humanitas Tandem en andere interventies op het gebied van het voorkomen en verminderen van eenzaamheid. Het onderzoek werd mogelijk gemaakt door de Coalitie Erbij, dankzij een donatie van de Rabobank Foundation. De uitkomsten worden eind 2011 verwacht.

Tegelijkertijd voerde de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van het Oranje Fonds een grootschalig onderzoek uit naar de effectiviteit van 27 mentoringprojecten in Nederland. Face2Face, een deelproject van Humanitas Tandem bedoeld voor jongeren, is één van die 27. De resultaten van dit onderzoek worden eind 2012 gepubliceerd door het Oranje Fonds. Op 2 november kreeg Face2Face koninklijk bezoek van Prinses Máxima, beschermvrouwe van het Oranje Fonds.

Overige projecten en activiteiten in 2010:

- voerden volgens plan veertien afdelingen de activiteit Taalmaatjes uit. Doel: met taalonderwijs de zelfredzaamheid van vluchtelingen en migranten vergroten en hun deelname aan het maatschappelijk leven bevorderen. Toekomst van het project is echter onzeker vanwege bezuinigingen in gemeenten;
- legde Humanitas nog meer nadruk op het tijdelijke, activerende karakter van

de ondersteuning. De activiteiten en projecten moeten de deelnemer binnen afzienbare tijd (weer) zelfredzaam maken;

- nam Humanitas op enkele plaatsen deel aan de Week tegen Eenzaamheid, een initiatief van de Coalitie Erbij;
- heeft Transvisie, het centrum voor genderdiversiteit, zich opgesplitst. De ondersteuning door beroepskrachten kon niet meer gefinancierd worden door Humanitas en maakt nu deel uit van stichting Schorer. De patiëntenorganisatie, gevoerd door vrijwilligers, is doorgeslagen als zelfstandige Stichting Transvisie.

In 2011 en verder:

- zal Humanitas Tandem met hulp van het Oranje Fonds Groeiprogramma het aantal projecten uitbreiden met tien in 2011;
- gaat Humanitas Chat ook online hulp geven aan jongeren van 14 tot 18 jaar met (beginnende) financiële problemen (samen met Thuisadministratie). In die leeftijd ontstaan vaak de eerste problemen in het omgaan met geld, die op latere leeftijd tot grote financiële problemen kunnen leiden. Het proefproject start medio 2010 met vijftien vrijwilligers. <

'Alleen en samen' in cijfers

	Resultaten in 2009	Resultaten in 2010	Ambities voor 2011
Aantal vrijwilligers	2.129	2.358	2.016
Aantal deelnemers	7.887	8.590	7.883
Aantal activiteiten en projecten	118	118	123
Budget	€ 2.163.727	€ 2.601.619	€ 2.097.386

Humanitas Chat: anoniem en toch vertrouwd

Amke Tolsma (48) is vrijwilliger bij Humanitas Chat

'Een item in het journaal over de groeiende vraag naar online hulpverlening wekte mijn nieuwsgierigheid en bracht me bij Humanitas Chat. Eén avond in de week installeer ik me om zeven uur met de laptop op de bank, in afwachting van de eerste deelnemer.

Een chat duurt gemiddeld ruim een uur. Soms schrik ik van de ernst en complexiteit van de problemen die sommige deelnemers hebben. Depressie, seksuele problemen, eetstoornis, misbruik, relatieproblemen, schulden: geen gemakkelijke onderwerpen om over te praten. Een oplossing heb ik lang niet altijd, maar dat hoeft ook niet. Als ik sprakeloos ben, benoem ik dat. Als de deelnemer erom vraagt of als ik voel dat er ruimte voor is, attendeer ik hem op geschikte hulpverlening. Blijkbaar kennen deze mensen in hun naaste omgeving niemand die ze hierover in vertrouwen kunnen nemen. Sommige deelnemers hebben überhaupt weinig familie en vrienden; ze willen chatten omdat ze zich eenzaam voelen. Aan het einde van het gesprek vraag ik altijd of het gesprek de deelnemer heeft gebracht wat hij ervan verwachtte. Hij vult ook een kort evaluatieformulier in. Zo weten wij of het gesprek effect heeft gehad. En dat is in de meeste gevallen zo.'

Oud en redzaam. Gezond, actief en zinvol oud worden

Ouderen zijn van oudsher een belangrijke doelgroep van Humanitas. Vrijwilligers bieden ondersteuning op maat aan ouderen die zelfstandig willen blijven wonen. Doel: regie houden over het eigen leven en betrokken blijven bij de sociale omgeving.

Gezond en actief oud worden

In district Noord doet Humanitas mee aan een driejarig onderzoek naar factoren die van invloed zijn op verouderingsprocessen. Wat zorgt ervoor dat mensen gezond en actief oud kunnen worden? Het onderzoek is een initiatief van het Netwerk Ouderenzorg regio Noord, bestaande uit het Universitair Medisch Centrum Groningen en andere kennisinstellingen, regionale overheden, zorg- en welzijnsinstellingen en bedrijfsleven. De uitkomsten van het onderzoek worden vertaald naar adviezen, producten en innovatieve oplossingen op het gebied van leefstijl, voedingspatroon en omgevingsfactoren. Belangrijk, want het aantal ouderen in Nederland neemt snel toe en dat vraagt om nieuwe, slimme oplossingen om de kwaliteit van het leven te verbeteren en de maatschappelijke lasten voor gezondheid te minimaliseren.

Humanitas is een van de 26 organisaties die aan het onderzoek meedoen. Deelname aan het onderzoek is belangrijk, vindt Humanitas. Humanitas stelt zich actief op in het maatschappelijk debat over de zorg in de toekomst. Haar kennis en ervaring op het gebied van actief oud worden wil ze graag delen met anderen. Veertig leden en vrijwilligers in district Noord, in de leeftijd van 65 tot 90 jaar, doen aan het onderzoek mee. Het wordt geleid door onderzoekers van het UMCG en de faculteit van Economie en Bedrijfskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Manda Broekhuis, een van de onderzoekers, vertelt waarom de deelname van Humanitas en andere maatschappelijke organisaties zo belangrijk is voor het onderzoek, en hoe deze organisaties met de uitkomsten van het onderzoek hun zorg- en dienstverlening nog beter op ouderen kunnen afstemmen.

Van levensverhaal tot Levensboek

Met de activiteit Levensboek helpen getrainde vrijwilligers de deelnemers bij het schrijven van hun levensverhaal. Het is een manier om met elkaar in gesprek te gaan, om (goede) herinneringen op te halen, om foto's te bekijken en terug te kijken op het leven. Het concrete product, een boek, is een mooi bezit voor de betrokkene, maar zeker ook voor naaste familieleden. Het mooie van de methode Levensboek is dat het een kapstok biedt voor Vriendschappelijk en Activerend huisbezoek en veelal een positieve bijdrage levert aan iemands kijk op het leven. Het is een tijdelijke inspanning met een blijvend effect: door bewust terug te kijken maak je een tussenbalans op en weet je beter wat je met je toekomst wilt. De methode wordt ook gebruikt bij rouwverwerking. In 2010 voerden drie afdelingen de activiteit uit.

Overige projecten en activiteiten in 2010:

- boden 36 Humanitas-afdelingen een of meer vormen van ondersteuning aan ouderen die zelfstandig (willen) wonen, hoofdzakelijk Vriendschappelijk en Activerend huisbezoek (16 afdelingen) en het voorkomen van sociaal isolement met hulp van een Telefooncirkel (6);
- bleef het organiseren van 'huiskamerprojecten' – ontmoetingsactiviteiten waarin ouderen zelf een actieve rol spelen – beperkt tot de bestaande vier activiteiten in de districten Oost en Zuid-west. Afdelingen beschikten in 2010 over onvoldoende menskracht om uitbreiding en nieuwe initiatieven op dit gebied te realiseren;
- was Humanitas medeorganisator van een congres met als thema 'Zorg voor passie, passie voor zorg'. Het congres, dat 120 deelnemers trok, had tot doel te komen tot nieuwe en vernieuwende samenwerkingsinitiatieven in de ouderenzorg;
- startte een pool van vrijgevestigde humanistische raadslieden, gewonnen door het Humanistisch Verbond, die op afroep inzetbaar zijn in Humanitas-

Levensboek: meer dan herinneringen ophalen

Renze Ytsma schreef met hulp van vrijwilliger Anja zijn Levensboek.

Renze: 'Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen en kleinkinderen weten hoe mijn leven is geweest. Als ze weten hoe ik ben opgegroeid en wat ik heb meegemaakt, zullen ze beter begrijpen hoe ik de vader

en opa ben geworden die ik nu voor hen ben. Mijn vroegste herinnering is dat ik op de kleuterschool matjes moest vouwen. Voor de koningin, want die kwam op bezoek. En zo kwamen in de gesprekken met Anja steeds meer herinneringen terug. Samen hebben we ze geordend. Anja schreef op wat ik haar vertelde en typte dit thuis uit. Ook gaf ze me opdrachten als: probeer voor de volgende keer jullie zomervakanties voor de geest te halen. Dan was ik weer een week in gedachten verzonken. In mijn Levensboek vertel ik ook hoe ik naar de wereld kijk. Machtsongelijkheid in de wereld, het onderwijs van tegenwoordig: er zijn veel onderwerpen die me raken. Mijn Levensboek telt zestig pagina's aan tekst en foto's. Intussen heeft ook mijn vrouw haar Levensboek gemaakt'.

- afdelingen voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers op het gebied van levensvragen;
- boden 206 vrijwilligers terminale thuiszorg aan 108 mensen in hun laatste levensfase en hun mantelzorgers, thuis en in het Humanitas Gasthuis;
- registreerden de Steunpunten Mantelzorg in Alkmaar en Groningen, beide onderdeel van Humanitas, een toename in de vraag naar informatie, advies en praktische steun. Mantelzorgers kunnen gebruikmaken van ondersteuning door geschoolde vrijwilligers, zodat zij zelf ook eens toekomen aan zichzelf.

In 2011 en verder:

- blijven afdelingen bij de gemeente aandacht vragen voor de veranderingen

- in de AWBZ (pakketwijzigingen, vervallen van ondersteunende begeleiding) en mogelijke gevolgen daarvan voor de Wmo en vrijwilligers-/mantelzorgorganisaties;
- verkent Humanitas met seniorenbond ANBO de mogelijkheden tot intensievere samenwerking, onder meer in het aanbieden van Thuisadministratie aan ouderen;
- volgt en stimuleert Humanitas de ontwikkelingen op het gebied van gezond, actief en zinvol oud worden;
- experimenteert Humanitas met methoden (bijvoorbeeld vrijwilligers als netwerkcoach) om het informele netwerk rondom deelnemers en mantelzorgers te versterken en daarmee isolement tegen te gaan. <

'Oud en redzaam' in cijfers

	Resultaten in 2009	Resultaten in 2010	Ambities voor 2011
Aantal vrijwilligers	1.257	1.403	1.481
Aantal deelnemers	7.378	7.777	7.819
Aantal activiteiten en projecten	67	77	81
Budget	€ 1.230.249	€ 1.730.090	€ 1.556.278

Een optimaal zorgaanbod voor ouderen

Manda Broekhuis, onderzoeker aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van Rijksuniversiteit Groningen:

'In 2010 hebben we bij ruim 2.000 ouderen gegevens verzameld over hun kwetsbaarheid, ervaren zorgcomplexiteit, welbevinden en voorkeuren. Op basis

van deze gegevens kijken we of groepen ouderen te definiëren zijn op grond van indelingsprincipes die meer recht doen aan de eigen beleving en wensen van ouderen ten aanzien van gezondheid, ziekte en zorg, en niet zoals gebruikelijk op basis van ziektemodellen. Vervolgens richt het onderzoek zich op de vraag hoe voor gedefinieerde groepen een optimaal zorgaanbod gerealiseerd kan worden. Na afloop van het veldwerk en de analyse gaan we met de 26 deelnemende organisaties om tafel om te bekijken welk zorgaanbod zij met elkaar als keten voor elk type ouderen kunnen ontwikkelen. Het bijzondere van het onderzoek is dat het fundamentele wetenschappelijke kennis combineert met praktische kennis over ouder worden. Als organisatie die dicht bij ouderen staat, heeft Humanitas deze kennis in huis. Vrijwilligers komen bij de ouderen thuis en signaleren waaraan zij behoefte hebben. Dat is niet altijd medische zorg, maar ook ondersteuning om bijvoorbeeld actief oud te worden en onder de mensen te blijven. Hieraan kan Humanitas met weinig middelen en veel creativiteit tegemoetkomen. De 26 organisaties weten wat zij voor ouderen kunnen betekenen en brengen deze kennis in het onderzoek in. In 2012 ronden we het onderzoek af. Dan weten we hopelijk nog beter hoe we onze ouderen kunnen helpen bij het gezond en actief oud worden'.

Verwerken en verder. *Praten over verlies geeft steun*

Bijna alle afdelingen van Humanitas bieden ondersteuning van-mens-tot-mens aan mensen die rouwen om een dierbare, of een ander verlies te verwerken hebben, bijvoorbeeld echtscheiding. De ondersteuning – individueel of in lotgenotengroepen – is erop gericht de deelnemer in staat te stellen zijn leven weer op de rit te krijgen.

In 2010 boden 52 afdelingen een vorm van Steun bij verlies aan. In 48 afdelingen boden vrijwilligers individuele steun bij verlies. In 11 afdelingen kwamen één of meer lotgenotengroepen bijeen. Veel nabestaanden willen anderen niet te veel 'belasten' met hun verdriet en voelen zich hierdoor vaak eenzaam. Het praten met mensen die hetzelfde hebben meegemaakt, kan dan steun geven in het verwerken van het verdriet. Het streefaantal van 97 activiteiten werd in 2010 niet gehaald.

In 2010 bleek uit onderzoek van Saxion dat potentiële verwijzers slecht op de hoogte zijn van het activiteiten aanbod Steun bij verlies van Humanitas – één van de oorzaken van de teruglopende vraag naar ondersteuning. Onderzoek van de Universiteit Utrecht liet nog een andere oorzaak zien: de veranderende beleving van rouw en verlies en de veranderende vraag naar ondersteuning. In 2011 past Humanitas haar aanbod hierop aan.

Om Humanitas op de kaart te zetten als aanbieder van vrijwillige rouwbegeleiding bereidde ze een landelijke conferentie over vrijwillige rouwzorg voor. Om beter tegemoet te komen aan de veranderende vraag, ontwikkelde Humanitas activiteiten voor specifieke, vaak nog niet bediende doelgroepen. Dit resulteerde in 2010 in district Oost in een lotgenotengroep voor mensen die ondersteuning nodig hebben bij het verwerken van hun echtscheiding. In Deventer kwam voor het eerst een lotgenotengroep 'Moeders voor moeders' bijeen. Deelnemers waren zo tevreden dat beide activiteiten een vervolg krijgen.

Overige projecten en activiteiten

In 2010:

- bleef de samenwerking met Monuta beperkt tot het organiseren van de activiteit 'Wandelen met nabestaanden' in twee afdelingen. Vanwege achterblijvende vraag zal het aantal activiteiten niet worden uitgebreid.

In 2011 en verder:

- zal Humanitas samen met uitvaartorganisatie Yarden het project 'Steun bij rouw digitaal' gaan uitvoeren: online steun bij het verwerken van verlies. Humanitas Chat leidt vrijwilligers van Yarden en Humanitas op tot 'Chat bij rouw'-vrijwilliger. In 2011 zullen naar verwachting 25 vrijwilligers circa 700 gesprekken voeren met mensen die een naaste hebben verloren en psychosociale steun en/of praktisch advies zoeken;
- zoekt Humanitas naar manieren om haar Steun bij verlies-activiteiten beter onder de aandacht van verwijzers te brengen;
- krijgt de gesprekkencyclus 'Praten over de dood verrijkt je leven' een nieuwe, eigentijdse opzet: minder gesprekken, met de mogelijkheid een vervolgsérie te volgen. <

'Moeders voor moeders' helpen elkaar

Vrijwilliger **Jarma Maas** begeleidt een lotgenotengroep 'Moeders voor moeders':

'Je moeder verliezen is een ingrijpende gebeurtenis. Als je zelf moeder wordt, komt het verdriet vaak in alle hevigheid terug. Je moeder is er niet meer om de mooie en moeilijke momenten van het moederschap mee te delen, om je wijze raad te geven. Ze zal jouw kinderen niet zien opgroeien. Alleen andere moeders zonder moeder begrijpen wat jij voelt, maar die zijn vaak moeilijk te vinden. Hier in Deventer hebben we negen moeders zonder moeder met elkaar in contact gebracht. Ze komen uit de wijde omtrek; sommigen via de kraamzorg of het consultatiebureau, anderen rechtstreeks. Eens in de twee weken delen de vrouwen met elkaar wat ze hebben meegemaakt, wat hun hoog zit of hen anderszins bezighoudt. In het dagelijks leven voelen ze zich vaak eenzaam en onbegrepen, maar als moeders zonder moeder onder elkaar zien zij dat wat zij doormaken, normaal is. Mijn moeder heeft op jonge leeftijd haar moeder verloren, en ik heb van dichtbij meegemaakt hoe geïsoleerd mijn moeder zich voelde. Ik wil deze negen vrouwen het tegendeel van isolement laten ervaren,

'Verwerken en verder' in cijfers

	Resultaten in 2009	Resultaten in 2010	Ambities voor 2011
Aantal vrijwilligers	831	791	715
Aantal deelnemers	1.886	1.445	1.447
Aantal activiteiten en projecten	82	82	82
Budget	€ 419.634	€ 426.699	€ 390.609

Onze organisatie

De ondersteunende werkworgani satie in 2010

De vrijwilligers in de afdelingen en districten van Humanitas worden ondersteund door de beroepskrachten van de districtskantoren en het Landelijk Bureau: de werkworgansatie.

Onderzoek naar de impact van de ondersteuning

In 2010 heeft Humanitas verdere stappen gemaakt in het meten van de effectiviteit van haar dienstverlening. In mei startten wetenschappers van de VU met onderzoek naar de effectiviteit van de maatjesprojecten van Humanitas Tandem. Nu is Thuisadministratie aan de beurt. In 2010 vond Humanitas studenten van de Universiteit Tilburg bereid om dit onderzoek te gaan uitvoeren. Van beide onderzoeken worden de uitkomsten in de loop van 2011 bekendgemaakt.

Met de resultaten van deze onderzoeken wil Humanitas de kwaliteit van de ondersteuning verder verbeteren. Ook hoopt ze met behulp van de onderzoeksuitkomsten beter in staat te zijn om financiers en andere stakeholders te overtuigen van het rendement van de ondersteuning. Het meten van de 'klanttevredenheid' is soms lastig, met name voor activiteiten die door vrijwilligers worden gecoördineerd. In 2011 start Humanitas daarom met een nieuwe manier om de tevredenheid van haar deelnemers digitaal te meten, zonder dat dit extra werk oplevert voor afdelingen.

Lodewijk de Waal Fonds

In 2010 nam Lodewijk de Waal na vier jaar afscheid als directeur van Humanitas. Hij kreeg op zijn verzoek geen afscheidscadeau maar een 'eigen' fonds: het Lodewijk de Waal Fonds. Het bedrag dat medewerkers, relaties en andere belangstellenden in dit fonds stortten, werd door De Waal verdubbeld. Het fonds, dat eind 2010 € 5.225 bedroeg, heeft als doel het bevorderen en uitdragen van het humanistische karakter in het vrijwilligerswerk van Humanitas.

Afname ledenaantal

In 2010 werden 380 mensen lid van Humanitas. Omdat het aantal opzeggingen – hoofdzakelijk door natuurlijk verloop – groter was, nam in 2010 het ledenaantal af van 12.800 naar 12.126.

Landelijke fondsenwerving

Humanitas wil minder afhankelijk zijn van haar twee belangrijkste inkomstenbronnen – de Nationale Postcode Loterij en

de overheid – en streeft naar een groter draagvlak in de samenleving. Daarom is voor 2010 en de daaropvolgende jaren een landelijk fondsenwervingsplan opgesteld. Speerpunten in het plan zijn:

- nalatenschappen werven;
- banden aanhalen met donateurs en leden;
- een relatiedag organiseren;
- een loyaltyprogramma inzetten en het relatiebestand verrijken.

Daarnaast besloot Humanitas een opbrengst van € 200.000 primair te bestemmen voor Humanitas Chat.

Fondsen voor Humanitas Chat

Humanitas Chat (pagina 16) diende een projectvoorstel in voor een bijdrage uit de dertiende trekking van de Nationale Postcode Loterij. Het voorstel werd niet gehonoreerd. Om toch fondsen voor het project binnen te halen heeft Humanitas na consultatie van Boer & Croon een plan opgesteld om meer financiering te genereren bij diverse vermogensfondsen en bedrijven. Uitvoering van het plan leidde in 2010 nog niet tot financiële bijdragen, wel tot nieuwe contacten.

Belactie, loyaltyprogramma en relatiedag

In de zomer hebben medewerkers van het Landelijk Bureau telefonisch leden en donateurs benaderd. Primair doel was het controleren van de gegevens in de database. Dit deed Humanitas in eigen beheer, om kosten te besparen en waar mogelijk een band op te bouwen met de achterban. Zo'n 6 procent van het totale bestand is gebeld. Eind 2010 heeft Humanitas een start gemaakt met het opzetten van een loyaltyprogramma. Het organiseren van een relatiedag heeft Humanitas verplaatst naar 2011.

Particuliere gevers

Humanitas mocht in 2010 rekenen op € 82.584 aan vaste en incidentele donaties, € 9.030 aan notariële schenkingen en € 205.595 aan nalatenschappen. De 1.459 vaste donateurs een bedrag van € 53.460. Incidentele gevers zorgden voor een bedrag van € 11.927. De totale opbrengst uit giften, notariële akten en legaten bedroeg in 2010 € 88.052. De donateurs ontvingen de jubileum-uitgave van het verenigingsmagazine Van Mens Tot Mens en een eindejaarsmailing. Sinds 2010 wordt Humanitas door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Hierdoor zijn giften aan Humanitas fiscaal aftrekbaar en hoeft Humanitas geen successierechten te betalen over erfenissen en schenkingen.

Eerste stappen

De doelstellingen voor het werven van particuliere fondsen heeft Humanitas nog niet kunnen realiseren. Het duurde langer dan gehoopt om projecten daadwerkelijk gefinancierd te krijgen. Bovendien was er sprake van langdurige uitval op de afdeling Fondsenwerving. Ondanks de teleurstellende resultaten was 2010 geen verloren jaar. De eerste stappen op de lange weg van investeren in relaties en netwerken en zichtbaar en verkoopbaar maken van activiteiten en resultaten zijn immers gezet. Het komt nu aan op creatief en professioneel volhouden.

Communicatie

Humanitas wilde in het jubileumjaar vaker en herkenbaarder naar buiten treden, met een frissere uitstraling en met inzet van nieuwe middelen. Diverse communica-

tiemiddelen werden steeds beter gebruikt om meer met de verschillende doelgroepen te communiceren.

Externe communicatie

Veel afdelingen en districten hebben hun eigen nieuwsbrief en onderhouden zelf contact met doelgroepen die voor hen belangrijk zijn (leden, donateurs, vrijwilligers, ketenpartners, gemeentes, provincies en lokale media). Twee keer per jaar ontvangen alle leden, vrijwilligers, gemeenten en andere stakeholders het verenigingsmagazine Van Mens Tot Mens. Met ingang van 2011 zal Humanitas ook een externe digitale nieuwsbrief uitbrengen.

De komende jaren wil Humanitas meer inzetten op sociale media, het ontwikkelen van meer en vernieuwende pr-activiteiten en het creëren van een community. In 2010 kreeg Humanitas een nieuwe huisstijl, een nieuw logo, een nieuwe website en een nieuwe pay-off: Sterker dan je denkt. Dankzij Humanitas zijn deelnemers sterker dan ze denken en ontdekken vrijwilligers kwaliteiten waarvan ze mogelijk niet wisten dat ze die hadden. Want dat is wat Humanitas doet: mensen sterker maken.

Humanitas 65 jaar

Op 31 mei was het 65 jaar geleden dat Humanitas werd opgericht. Dit jubileum werd aangegrepen om extra aandacht te vragen voor de vrijwilligers en het goede werk dat ze doen. Op de website konden mensen een vrijwilliger in het zonnetje zetten met een persoonlijke boodschap, een 'hoeraatje'. Radiocommercials en billboards vestigden de aandacht hierop. Op haar verjaardag organiseerde Humanitas samen met Humanitas Chat een chatsessie met (potentiële) leden van de Tweede Kamer. Ook afdelingen en districten organiseerden diverse activiteiten rond het 65-jarig jubileum.

Humanitas DichtbijDag

Op 25 september hield Humanitas 'open huis'. Afdelingen en districten organiseerden activiteiten variërend van een standje in het winkelcentrum tot een symposium. Via een radiocommercial, een aankondi- >

Welke onderzoeken zijn of worden uitgevoerd?

Programma	Jaar	Onderzoek	Uitkomsten
Home-Start	2007	Universiteit van Amsterdam/ effectiviteitsonderzoek	De opvoedingsondersteuning van Home-Start is effectief: het welzijn en een deel van het opvoedingsgedrag van moeders verbeteren aantoonbaar.
Begeleide OmgangsRegeling	2008	Saxion/tevredenheidsonderzoek onder verwijzers	Verwijzers zijn tevreden over de inhoud, snelheid en laagdrempeligheid van de geboden ondersteuning. 75 procent van de trajecten wordt succesvol afgerond.
Begeleide OmgangsRegeling	2009	B&A Groep/tevredenheids-onderzoek onder deelnemers	Ouders beoordelen de ondersteuning met een 9.2.
Humanitas Tandem	2010	VU en Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut/tevredenheids-onderzoek onder deelnemers	Verwacht in 2011
Thuisadministratie	2011	Universiteit van Tilburg/tevredenheids-onderzoek onder deelnemers	Verwacht in 2011

Onze projectfinanciers

De grote diversiteit aan activiteiten en projecten van Humanitas wordt gefinancierd door een evenzo breed pallet van honderden grote en kleine financiers, zoals gemeenten, provincies, ministeries, woningbouwverenigingen, particuliere fondsen en collega-goede-doelen. Humanitas legt jaarlijks aan financiers rekening en verantwoording af over de inhoud en besteding van de middelen. In 2010 werden projecten van Humanitas onder meer gefinancierd door:

- Gemeente Groningen: bijna € 1,4 miljoen voor negentien projecten voor onder andere ouderen, psychiatrische patiënten en mantelzorgers;
- Gemeente Enschede: ruim € 300.000 voor projecten Begeleide Omgangs-Regeling, Tiernmoeders, Vrouwenopvang Overijssel, Thuisadministratie en Humanitas Tandem;
- Provincie Gelderland: € 110.000 voor projecten Home-Start en Begeleide OmgangsRegeling;
- Ministerie van SZW: € 350.000 voor het uitbreiden en verbeteren van Thuisadministratie;
- Ministerie van VWS: € 490.000 voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers;
- ZonMw: ruim € 300.000 voor de ontwikkeling van nieuwe projecten doorstart en Begeleide Omgangs-Regeling;
- Fonds 1818: bijna € 20.000 voor diverse maatjesprojecten en Steun bij rouw van afdeling Haaglanden;
- Woningbouwvereniging 3B Wonen: ruim € 15.000 voor projecten Thuisadministratie in Lansingerland.

Een completer overzicht van financiers vindt u op onze website.

De ondersteunende werkorganisatie in 2010 (vervolg)

Wat doet de werkorganisatie?

De vrijwilligers in de afdelingen en districten van Humanitas worden inhoudelijk en facilitair ondersteund door beroepskrachten, de werkorganisatie van Humanitas. De ondersteuning komt van de consultants maatschappelijke activering (MA-consulenten) en de (financiële) administratie op de districts kantoren. Op het Landelijk Bureau wordt het centrale communicatie- en personeelsbeleid voor de vereniging uitgestippeld en uitgevoerd. Ook de centrale financiële administratie, de relatieadministratie, fondsenwerving en ICT zijn hier ondergebracht. De MA-consulenten werken nauw samen met de programmaondersteuners op het Landelijk Bureau, die voor de hele vereniging de ontwikkelingen in de vijf programmalijnen ondersteunen, samen met de vijf districtsmanagers die ieder ook manager van een programmalijn zijn.

ging door de Nationale Postcode Loterij, een campagnesite en persberichten werd het publiek uitgenodigd kennis te komen maken met Humanitas.

Aan deze tweede editie van de Humanitas DichtbijDag deden meer afdelingen mee dan in 2009. Uit de evaluatie bleek dat er voldoende reden is om in 2011 met veel enthousiasme opnieuw een DichtbijDag te organiseren.

Humanitas in de media

- Humanitas bracht onder meer een persbericht uit over haar 65-jarig bestaan. Met een noodkreet: beleidsveranderingen in zorg en welzijn zorgen voor een grotere vraag naar vrijwilligers, en daar is blijvend geld voor nodig.
- In september werd het tv-programma Profiel van omroep HUMAN aan Lodewijk de Waal gewijd.
- In november vroeg Humanitas met een persbericht aandacht voor de toenemende vraag naar online hulp en de achterblijvende financiering.
- In december bracht Humanitas de media op de hoogte van de extra opening van Humanitas Chat met de kerst.
- In 2010 benaderden afdelingen en projecten veelvuldig de media, vooral de lokale en regionale.

Interne communicatie

Met ingang van 2010 ontvangen behalve de beroepskrachten ook bestuurlijke en coördinerende vrijwilligers een digitale nieuwsbrief. Het Landelijk Bureau houdt hen op de hoogte van landelijk beleid,

ontwikkelingen die van invloed zijn op het vrijwilligerswerk en activiteiten en projecten in andere afdelingen.

In 2011 wil Humanitas haar interne communicatie verder verbeteren, onder meer met een digitaal kennisportaal. Doel is dat vrijwilligers en beroepskrachten zelf informatie kunnen opzoeken en dat *best practices* gemakkelijker gedeeld kunnen worden. Daarnaast is er de wens om vaker leden, vrijwilligers en andere stakeholders online te raadplegen en te betrekken, bijvoorbeeld bij de totstandkoming van het nieuwe meerjarenbeleidsplan.

Enkele bedrijven waarmee Humanitas in 2010 succesvol samenwerkte:

- Humanitas maakte, naast andere goede doelen en KPMG, deel uit van de Coalitie Erbij, een netwerk dat zich sterk maakt tegen eenzaamheid.
- De Delta Lloyd Group Foundation hielp het Landelijk Steunpunt Thuisadministratie, waarvan Humanitas deel uitmaakt, met het evalueren van lokale projecten;
- Medewerkers van Rabobank coachten in het Groningse project Coach2B jongeren die buiten de boot (dreigen te) vallen binnen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Ernst & Young gaf district Oost advies over de veranderingen in de gemeentefinanciering met de komst van het nieuwe regeerakkoord.

Maatschappelijk betrokken ondernemen met Humanitas

Humanitas zoekt samenwerking met bedrijven die maatschappelijk betrokken willen ondernemen. Bedrijven kunnen het vrijwilligerswerk van Humanitas ondersteunen door te adviseren over fondsenwerving, een activiteit financieel of facilitair te ondersteunen of werknemers enthousiast te maken voor vrijwilligerswerk bij Humanitas. Hiervoor heeft Humanitas de commissie Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) opgericht, die bestaat uit personen die affiniteit hebben met of werkzaam zijn in het bedrijfsleven/fondsenwerving.

In 2010 maakte de commissie plannen voor het betrekken van het bedrijfsleven bij Humanitas en het fondsen werven. Eind 2010 hebben vertrekkend directeur Lodewijk de Waal en vertrekkend hoofdbestuurlid Ferdinand Crijns te kennen gegeven hun kennis en netwerk te willen blijven inzetten voor Humanitas. Gestimuleerd door deze toezegging heeft Humanitas besloten de commissie MBO in 2011 om te vormen tot een commissie Fondsenwerving. De komende jaren zal Humanitas verder werken aan een betere publieke zichtbaarheid van de organisatie en de resultaten die zij op veel terreinen boekt. Met het nieuwe meerjarenbeleidsplan in zicht zal Humanitas zich beter kunnen focussen op een beperkt aantal thema's en doelgroepen, wat het werven van fondsen hopelijk vergemakkelijkt. Daarnaast moet de positie van fondsenwerving binnen de organisatie beter geborgd worden.

Personeel en organisatie Reorganisatie

2010 stond voor de werkorganisatie opnieuw in het teken van bezuinigen en reorganiseren. De noodzaak om te bezuinigen werd in 2009 ingegeven door het negatieve resultaat op de beleggingen en de tegenvallende opbrengsten uit fondsenwerving, mede als gevolg van de wereldwijde financiële crisis, en het tekort op de begroting van het Landelijk Bureau. Om de kosten van de werkorganisatie te verlagen

is een reorganisatieplan opgesteld.

In 2010 kreeg de tweede ronde van het reorganisatieplan zijn beslag. De Ondernemingsraad bracht een positief advies uit. In 2010 werd onder meer een eenhoofdige directie ingesteld en werden managers benoemd tot teamleader. Werkprocessen zijn opnieuw ingericht om, zeker met een kleinere formatie, het werk efficiënter te kunnen uitvoeren, met behoud van kwaliteit. De taken van functies die werden opgeheven, werden zo veel mogelijk verdeeld over andere functies. Hiermee kon de formatie op het Landelijk Bureau worden teruggebracht met 2,9 fte.

Met inzet van een sociaal plan zijn medewerkers die de organisatie moesten verlaten, ondersteund om een functie elders te vinden. Om de instroom van nieuwe medewerkers goed te laten aansluiten bij de behoefte van de organisatie heeft Humanitas in 2010 gewerkt aan een 'Leidraad instroom voor leidinggevenden'.

Ontwikkeling van personeel en organisatie

Humanitas wil met de werkorganisatie snel kunnen inspelen op veranderingen in de welzijnssector, zeker met de huidige bezuinigingen. Daarom vindt Humanitas het belangrijk om de medewerkers scholingsfaciliteiten aan te bieden. Hiervoor heeft de organisatie eind 2010 de 'Regeling studiefaciliteiten individuele opleidingen' geïmplementeerd. Deze regeling biedt medewerkers de mogelijkheid om scholing binnen de functieuitoefening

Personeelsbeleid in cijfers

In 2010:

- kwamen 62 nieuwe beroepskrachten (36,8 fte) bij Humanitas werken en namen er 55 (33,9 fte) afscheid. Het aantal fte's groeide uitsluitend binnen de projecten in de districten. Binnen het Landelijk Bureau is de formatie na de reorganisatie juist gekrompen;
- steeg het verzuim van 4,6 naar 4,9 procent. Ondanks deze lichte stijging bleef Humanitas hiermee onder het landelijk gemiddelde binnen de sector Gezondheid en Welzijnzorg;
- was 80 procent van de beroepskrachten vrouw; niet ongebruikelijk voor een organisatie in een sector waar met name vrouwen werken;
- was 85 procent van de beroepskrachten tussen de 35 en 65 jaar oud. De groep 45-54 jaar was met 35 procent het best vertegenwoordigd.

te volgen en biedt ondersteuning bij de individuele loopbaanontwikkeling. In 2010 heeft Humanitas ook een start gemaakt met het invoeren van *employability*-beleid, gericht op een duurzame ontwikkeling van beroepskrachten. Met de invoering streeft Humanitas ernaar om met flexibele (breed inzetbare) medewerkers haar slagvaardigheid als organisatie te vergroten. Een werkgroep gaat dit beleid in 2011 opstellen en implementeren. <

Aantal beroepskrachten werkzaam voor de vereniging

	31 december 2009		31 december 2010	
	Aantal	Fte	Aantal	Fte
Landelijk Bureau	50	37,6	49	34,7
Landelijke projecten	52	38,4	45	34,2
District Noord	41	30,0	48	33,5
District Noordwest	57	33,8	56	34,6
District Oost	41	24,0	47	29,5
District Zuidwest	37	23,9	34	21,5
District Zuid	31	20,8	31	20,9
Totaal	309	208,5	310	208,9

Directeur Eva Scholte (links) en voorzitter Laura Bouwmeester (rechts) nemen de cheque van de Nationale Postcode Loterij in ontvangst.

Bedankt Nationale Postcode Loterij en Sponsor Bingo Loterij!

In 2010 ontving Humanitas van de Nationale Postcode Loterij en Sponsor Bingo Loterij maar liefst meer dan vijf miljoen euro.

Uit de loterijopbrengsten van 2009 keerde de Nationale Postcode Loterij een bedrag van €4,5 miljoen aan Humanitas uit. Van de Sponsor Bingo Loterij, in 2011 veranderd in VriendenLoterij, ontving Humanitas €720.129. Humanitas is bijzonder blij met deze bijdragen. Dankzij deze twee loterijen kunnen we onze organisatie voortzetten en vernieuwen, en zo ons maatschappelijk belangrijke werk blijven doen.

Media-aandacht

De Nationale Postcode Loterij droeg in 2010 niet alleen financieel bij aan het voortbestaan van Humanitas, maar ook in publicitair opzicht. Zo waren in de uitzendingen

van programma's als Eén tegen 100 en de Postcode Nieuwjaarsshow 'nieuwsflitsen' te zien van goede doelen die meeprofiten van de loterijopbrengst, waaronder Humanitas. Deze media-aandacht kan Humanitas goed gebruiken.

Iedere dag meer dan een miljoen

Met de flinke bezuinigingen waar het kabinet-Rutte op inzet neemt het belang van particuliere fondsenwerpers zoals de VriendenLoterij (in 2010 nog de Sponsor Bingo Loterij geheten) in 2011 toe. De goede-doelen-loterij is een bewezen en succesvol middel tot fondsenwerving. De Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij

en VriendenLoterij werven jaarlijks €375 miljoen voor het goede doel. Dat is meer dan €1 miljoen per dag. De steun is meerjarig en de bijdragen zijn vrij te besteden.

De drie loterijen hebben als missie het steunen van goede doelen die werken aan:

- een rechtvaardige en groene wereld: Nationale Postcode Loterij;
- cultuur en behoud cultureel erfgoed: BankGiro Loterij;
- verbetering van welzijn en gezondheid in Nederland: VriendenLoterij.

Maandelijks spelen miljoenen huishoudens met deze loterijen mee. Met de helft van hun lot dragen ze bij aan een betere wereld. De kansspelwetgeving staat ook in het kabinet-Rutte weer op de agenda. Het kijkt naar de inrichting van de loterijmarkt, de manier waarop vergunningen worden verleend en het instellen van een kansspelautoriteit. Wij hopen dat de eventuele wijzigingen in de kansspelmarkt de VriendenLoterij voldoende ruimte laten om de succesvolle fondsenwerving op dit niveau voort te zetten. Zonder hen zouden wij vele van onze initiatieven immers niet (goed) kunnen realiseren! <

'Ook in 2010 kreeg Humanitas substantiële bedragen van de Nationale Postcode Loterij en de Sponsor Bingo Loterij. Deze loterijen zijn uniek: ze keren aantrekkelijke prijzen uit aan de deelnemers, maar ook vele honderden miljoenen aan goede doelen, waaronder Humanitas. De deelnemende goede doelen worden structureel door de loterijen gefinancierd, niet op projectbasis. Ook dat is heel waardevol. Het landschap van goede-doelen-organisaties in Nederland zou er zonder Nationale Postcode Loterij en Sponsor Bingo Loterij heel anders, veel kaler, uitzien. Ook voor Humanitas zijn de loterijen een belangrijke financiële pijler onder de continuïteit van onze vereniging.'

Lodewijk de Waal, ambassadeur van Humanitas

Hoe Humanitas invulling geeft aan goed bestuur

In dit hoofdstuk leest u hoe Humanitas in 2010 inhoud gaf aan de principes van goed bestuur: scheiding van functies, doelmatigheid en effectiviteit, en een transparante omgang met belanghebbenden. De complete verantwoordingsverklaring van Humanitas vindt u op onze website.

Scheiding van functies

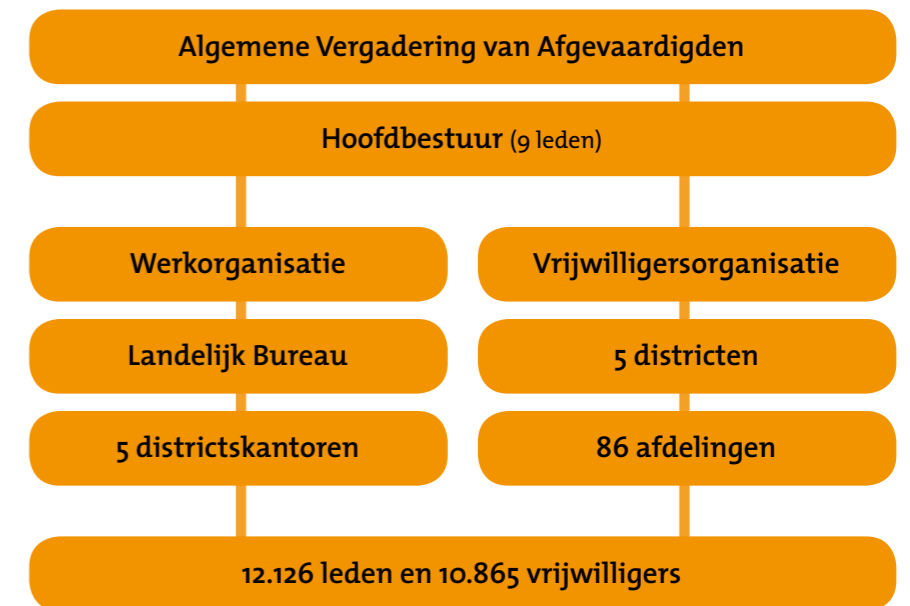
Humanitas is een vereniging. Humanitas koestert deze democratische rechtsvorm, omdat hij goed past bij haar humanistische uitgangspunten. De vereniging bestaat uit een vrijwilligersorganisatie (bestuurlijke en uitvoerende vrijwilligers) en een werkorganisatie. Dit zijn beroepskrachten, werkzaam op de districtskantoren en het Landelijk Bureau.

Bestuur en directie

Het algemene bestuur van de vereniging ligt in handen van het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur is verantwoordelijk voor de beleidsbepaling op strategisch niveau en bestaat uit in principe negen natuurlijke personen, die worden benoemd door de Algemene Vergadering van Afgevaardigden. De leden van het hoofdbestuur beschikken over kwaliteiten, kennis en ervaring die zijn vastgelegd in het algemeen profiel voor leden van het hoofdbestuur. Daarnaast wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen, naar een samenstelling die een afspiegeling vormt van de opbouw van de samenleving en naar een evenwichtige regionale spreiding van bestuursleden. Het hoofdbestuur laat zich in de uitvoering van zijn taak bijstaan door een werkorganisatie, bestaande uit vijf districtskantoren en een Landelijk Bureau. De dagelijkse leiding van de vereniging en de met haar verbonden organisatie ligt in handen van een algemeen directeur.

Toezicht

Het toezicht op het bestuurlijk functioneren ligt in handen van de Algemene Vergadering van Afgevaardigden (AVA), het hoogste orgaan binnen de vereniging. De AVA bestaat uit afvaardigingen uit de afdelingen en districten waaruit Humanitas is opgebouwd, en afvaardigingen van de landelijk werkende Humanitas-stichtingen, die lid-rechtspersoon zijn. Van Humanitas zijn

natuurlijke personen en rechtspersonen lid. De vereniging heeft twee vaste auditcommissies: de auditcommissie Verenigingszaken & Beleid en de auditcommissie Beheer & Financiën. Zij adviseren de AVA over verbeteringen op het punt van het toezicht. Minimaal eenmaal per jaar bespreekt het hoofdbestuur – in de vorm van een functioneringsgesprek – de wijze waarop de algemeen directeur zijn taken en bevoegdheden uitoefent, alsmede de samenwerking tussen de algemeen directeur en het bestuur. Jaarlijks evalueert het hoofdbestuur zijn eigen functioneren en rapporteert het over de resultaten die relevant zijn voor het functioneren van de vereniging aan de auditcommissies.

Doelmatigheid en effectiviteit

Humanitas streeft naar doelmatigheid en effectiviteit in de besteding van de middelen die zij tot haar beschikking heeft. Deze middelen zijn: menskracht (vrijwilligers) en financiële middelen. Humanitas streeft ernaar dat haar vrijwilligerswerk effectief is en voldoening geeft. De werkorganisatie

ondersteunt de vrijwilligers op een professionele en mensgerichte manier. Humanitas gebruikt haar financiële middelen voor het bekostigen van de ondersteunende werkorganisatie en de specifieke projecten die niet of niet volledig op vrijwillige basis kunnen worden uitgevoerd. In 2010 was de procentuele verhouding tussen de bestedingen aan de programma's en de totale baten 69,49 procent. De wervingskosten fondsenwerving bedroegen 15,73 procent van de totale baten uit fondsenwerving. Het financieel beleid is erop gericht binnen het vrij besteedbaar vermogen een continuïteitsreserve aan te houden van maximaal 1,0 maal de jaarkosten van de werkorganisatie en minimaal 0,5 maal. De vereniging kent een jaarlijks terugkerende cyclus van planning, begroting, rapportage, toetsing en bijstelling van het inhoudelijke en financiële verenigingsbeleid. Bestedingen worden getoetst aan de werkplannen en het vigerende meerjarenbeleidsplan en de begrotingen die hiermee samenhangen. >

Hoe Humanitas invulling geeft aan goed bestuur (vervolg)

Per halfjaar ontvangt het hoofdbestuur een rapportage over de voortgang van het lopende verenigingswerkplan en de bijbehorende begroting. Deze rapportages stellen het bestuur in staat de ontwikkelingen in de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan en de concretisering per jaar op basis van de werkplannen te volgen, zowel beleidsmatig als in financieel opzicht.

Humanitas en haar stakeholders

Als haar stakeholders beschouwt Humanitas alle partijen die invloed kunnen hebben op het handelen en het succes van de organisatie. Humanitas wil met hen op een transparante en betrokken manier omgaan.

Als haar belangrijkste interne stakeholders ziet Humanitas:

- haar bestuurlijke en uitvoerende vrijwilligers;
- haar leden;
- de zes Humanitas-werkstichtingen;
- de landelijke projecten en werk-, stuur- en adviesgroepen;
- de medewerkers van Humanitas.

Als belangrijke externe stakeholders beschouwt Humanitas:

- haar deelnemers;
- haar donateurs en (legaat)gevers;
- de Europese, rijks-, provinciale en gemeentelijke overheden;
- de Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij;
- institutionele fondsen, zoals het Oranje Fonds, Skanfondsen en VSBfondsen;
- bedrijfsfondsen, zoals het GAK-fonds;
- de wetgever en toezichthouders, zoals het College Bescherming Persoonsgegevens, het Centraal Bureau Fondsenwerving en de Belastingdienst;
- de MOgroep, VFI brancheorganisatie van goede doelen, en vakverenigingen;
- humanistische zusterorganisaties, zoals Hivos, het Humanistisch Verbond en HUMAN, verenigd in de Humanistische Alliantie;
- duurzame samenwerkingspartners, zoals Oxfam Novib, KPMG, Stayokay, Menzis, Yarden, Monuta en Nibud;
- de Europese koepelorganisatie Solidar;
- bedrijven waarmee Humanitas verbonden is via projecten gericht op maat-

- schappelijk betrokken ondernemen;
- politieke partijen;
- belangenorganisaties en -groeperingen, zoals Mezzo, stichting Cliëntenperspectief, het Belangenoverleg niet-justitiegebonden organisaties, de ouderenbonden, de Sociale Alliantie en de Coalitie Erbij;
- andere instellingen binnen de sector, zoals jeugdzorg, vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en reclassering;
- andere op vrijwilligers gerichte organisaties, zoals Vereniging NOV, MOVISIE, de Zonnebloem, het Rode Kruis en Exodus.

Informatie en communicatie

De informatievoorziening naar de externe stakeholders verloopt via het Humanitas-magazine Van Mens Tot Mens, de verslaglegging in de jaarverslagen en jaarrekeningen en de websites van de vereniging, de districten en afdelingen. Op de jaarlijkse Humanitas DichtbijDag houden afdelingen en districten 'open huis' voor iedereen die wil kennismaken met de activiteiten en projecten van Humanitas.

Netwerken en lobby

Humanitas onderhoudt een groot relatienetwerk. Humanitas gebruikt haar netwerk om te informeren, maar ook om actief op de hoogte te blijven van wens, kritiek en ontwikkelingen binnen haar werkveld en andere relevante ontwikkelingen voor haar organisatie. Humanitas is aangesloten bij de MOgroep (brancheorganisatie voor maatschappelijk werk), lid van de VFI brancheorganisatie van goede doelen en van Solidar, heeft zetels in de besturen van de Humanistische Alliantie en Sociale Alliantie, en heeft via haar voormalig algemeen directeur contacten met de landelijke politiek en via de commissie Maatschappelijk Betrokken Ondernemen met het bedrijfsleven.

Humanistische Alliantie

Humanitas voelt zich verbonden met de humanistische waarden en brengt dat onder meer tot uitdrukking in haar lidmaatschap van de Humanistische Alliantie. Dit is een platform van meer dan vijftig humanistische organisaties, die elkaar stimuleren hun humanistische waarden ook in de praktijk te brengen en uit te

dragen. In dit kader voerde de Alliantie in een open brief een pleidooi voor humanistische idealen zoals zelfkennis en zelfbeheersing. Tegen de stroom in pleitte de Alliantie voor een minder naar binnen gericht publiek debat en een ruime blik over de grenzen, bijvoorbeeld ten aanzien van Europa.

Sociale Alliantie

Humanitas is aangesloten bij de Sociale Alliantie, een beweging die zich sterk maakt tegen armoede en sociale uitsluiting. Andere organisaties in de Alliantie zijn de Raad van Kerken, de Arme Kant van Nederland, de FNV, de Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad en het Humanistisch Verbond.

Omdat 2010 het Europees Jaar van de Armoede was, liet de Alliantie veel van zich horen. Met name in de campagne 'Gemeenten armoedevrij', waarbij burgers in debat gingen met hun gemeentebestuurders om een stip op de horizon te plaatsen: hun gemeente armoedevrij in 2020! Uiteraard konden ze hier gebruikmaken van de naderende gemeenteraadsverkiezingen om druk op de politici uit te oefenen. Een gesprek met de toenmalige staatssecretaris Jetta Kleinsma van SZW, die veel begrip toonde voor de armoedeproblematiek, kreeg helaas geen vervolg door het vallen van het kabinet.

Solidar

Sinds 2000 is Humanitas aangesloten bij Solidar. Deze Europese koepel van maatschappelijke organisaties, (ooit) gelieerd aan vakbonden en de sociaaldemocratie, streeft ernaar om vrijwilligerswerk en de *civil society* hoger op de Europese politieke agenda te krijgen.

Een veelbesproken onderwerp was armoedebestrijding en sociale uitsluiting. Humanitas nam deel aan een bijeenkomst met nieuwe Europarlementariërs over vrijwilligerswerk, *social inclusion*, armoede en uitsluiting. Hier was veel belangstelling voor de projecten Thuisadministratie van Humanitas.

In 2010 evalueerde het hoofdbestuur van Humanitas de deelname aan Solidar. Humanitas blijft lid van Solidar, omdat vrijwilligerswerk er een prominente plek heeft gekregen. Humanitas vervult hierin een belangrijke rol. Solidar doet actief mee aan

Humanitas in Europa

De invloed van Europa wordt steeds merkbaarder voor Humanitas. Zo geldt er in toenemende mate Europese wetgeving, onder andere voor de kwaliteit en toegankelijkheid van dienstverlening en voor het deelnemen aan aanbestedingen. Er zijn voorstellen of aanbevelingen voor armoedebeleid en sociale uitsluiting. En er zijn Europese fondsen voor projecten op het gebied van maatschappelijke dienstverlening. In 2010 organiseerde Humanitas samen met haar Britse partner Community Service Volunteers een bijeenkomst met andere Europese vrijwilligersorganisaties om (goede en slechte) ervaringen met burgerconsultatie op een rij te zetten.

beleidsbeïnvloeding op Europees niveau: mede dankzij de Solidar-lobby werd 2011 uitgeroepen tot Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk. Het uitwisselen van kennis en ervaringen met andere gelijksoortige organisaties in Europa is van belang om nieuwe ideeën op te doen en onze praktijken te verdiepen.

Klachten

Humanitas erkent dat er soms zaken zijn die niet goed gaan of niet naar de zin van haar omgeving verlopen. De vereniging heeft hiervoor een klachtenprocedure, waarop deelnemers, vrijwilligers en medewerkers een beroep kunnen doen. Het bestuur en de directie zien de klachtenprocedure als één van de instrumenten voor verbetering van de dienstverlening. De klachtenprocedure staat vermeld op de website. De binnengekomen klachten worden geregistreerd, zodat de Klachtencommissie aan het eind van het jaar hierover kan rapporteren aan het hoofdbestuur en het CBF. Deze rapportage bevat een analyse van de klachten, en aanbevelingen en voorstellen voor verbetering.

In 2010 werden zeventien klachten of 'blijken van ongenoegen' geregistreerd. Ze werden ingediend door acht vrijwilligers, zes deelnemers en twee externe contacten. Vier klachten hadden betrekking op een activiteit uit de programmalijn Alleen en samen, acht op activiteiten van Vallen en opstaan, en drie op activiteiten van Elk kind telt. De overige twee stonden los van een specifieke activiteit. Veel klachten hadden betrekking op een gebrek in de

communicatie tussen personen of de taakbegrenzing van een medewerker. Het voorstel om de klacht intern af te handelen, werd in alle gevallen aanvaard. Het kwam in 2010 geen enkele keer tot een formele procedure voor de Klachtencommissie. Jaarlijks vindt er een evaluatiebijeenkomst plaats van de Klachtencommissie, waarbij ze haar werkwijze evalueert en de uitkomsten van de evaluatie bespreekt met de voorzitter van het hoofdbestuur. In 2010 heeft de Humanitas Academie op verzoek van de Klachtencommissie een trainingsmodule 'Omgaan met klachten' ontwikkeld. Hierin leren bestuurders en coördinerende vrijwilligers hoe zij effectief en constructief kunnen omgaan met klachten. <

Bestuurlijke aandachtspunten

Het hoofdbestuur kwam in 2010 zes keer bijeen. Behalve met reguliere bestuurszaken als het vaststellen van de jaarrekening en de begroting hield het hoofdbestuur zich ook bezig met onder meer de volgende onderwerpen:

Reorganisatiedoelstelling gehaald

Voor 2010-2012 heeft het hoofdbestuur, gesteund door de Algemene Vergadering van Afgevaardigden (AVA) een bezuinigingsdoelstelling geformuleerd van bijna € 1 miljoen.

De doelstelling voor 2010 is dankzij grote inspanningen van alle betrokkenen gehaald. Het hoofdbestuur heeft met de directie gewerkt aan het nog stringenter terugdringen van de tekorten en beheersing van de kosten. Door het versterkt inzetten op zakelijke en institutionele fondsenwerving werd daarnaast gewerkt aan een groei van eigen inkomsten. Het hoofdbestuur streeft er met kracht naar voor het jaar 2012 een sluitende begroting te presenteren.

Betere planning en controle

In het voorjaar heeft het hoofdbestuur de aanbevelingen van de auditcommissies besproken. De auditcommissie Verenigingszaken & Beleid is op zoek gegaan naar een manier van plannen en verantwoorden waarbij de voornemens in het verenigingswerkplan concreter worden geformuleerd ('ver-SMART'). Het hoofdbestuur heeft hierbij geconstateerd dat de behoefte aan detaillering soms op gespannen voet staat met de leesbaarheid van de stukken en vooral met wat afdelingen willen en kunnen rapporteren.

Een levendiger vereniging

In het voorjaar heeft het bestuur de vereniging uitgenodigd een werkgroep 'Verlevendiging van de vereniging' te vormen. Binnen de vereniging wordt al enige tijd gediscussieerd over hoe een 'levendiger', dynamischer vereniging te zijn, vrij van onnodige bureaucratie, met inspirerende werk- en bestuursvormen, nieuwe middelen voor overleg en informatie-uitwisseling (zoals kennisportaal en *social media*), verrassende locaties, aansprekende rituelen, ruimte voor nieuwe ideeën, et cetera. Het hoofdbestuur wil hiermee ruimte creëren voor een toestroom van nieuwe (bestuurlijke) vrijwilligers en leden, en een grotere diversiteit in vormen

van betrokkenheid bij Humanitas. In de loop van het verslagjaar heeft de werkgroep, bestaande uit tien vrijwilligers en beroepskrachten, hiervoor plannen gemaakt. Tijdens de AVA zijn de projectplannen gepresenteerd en heeft de werkgroep workshops gegeven, onder andere over de mogelijkheden van LinkedIn voor Humanitas en het intensiveren van de samenwerking tussen Humanitas en het onderwijs.

Prioriteit voor Humanitas Chat

In de zomer vroeg het hoofdbestuur de directie alles op alles zetten om financiering te vinden voor Humanitas Chat voor 2011 en verder. Dat verdient het project om zijn innovatieve karakter, specifieke doelgroep en succes tot nu toe. Voor de voortzetting van het project in 2010 werd binnen de begroting geld gevonden. Het bestuur besloot dat Humanitas Chat uitgevoerd moet kunnen worden en zal over de financiering ervan (onder meer door de opname in de verenigingsbegroting 2011 en verder) nadere afspraken maken. Parallel daaraan zullen de subsidie- en fondsenwervingsinspanningen versterkt moeten worden.

Meer naar buiten treden

Het thema van de jaarlijkse brainstorm van het hoofdbestuur was: hoe gaat Humanitas om met de buitenwereld en hoe gaat de buitenwereld om met ons? Wat zijn die slagvaardiger werkvormen waaraan we in het meerjarenbeleidsplan 2009-2012 refereren? Wat kunnen we daarbij leren van anderen, in of buiten de vereniging? Het hoofdbestuur was in augustus te gast bij Triodos Bank. De directeur Zakelijke Relaties vertelde hoe Triodos Bank omgaat met haar stakeholders. Het hoofdbestuur was ook zeer onder de indruk van de presentatie van Stichting Humanitas Onder Dak over de Social Inclusion Games (pagina 2).

Afscheid

In 2010 verliet Ferdinand Crijns na twee termijnen het hoofdbestuur. Hij blijft voorzitter van de jury van de Helemaal Humanitas Prijs en treedt toe tot de Commissie Fondsenwerving (pagina 24). De donaties die hij ontving bij zijn afscheid van Boer & Croon heeft hij bestemd voor de productie van een promotiefilm voor Humanitas.

Auditcommissie Verenigingszaken & Beleid

Leo Coenders, voorzitter van de auditcommissie Verenigingszaken & Beleid:

'Onze commissie houdt namens de AVA toezicht op het functioneren van het hoofdbestuur en controleert de uitvoering van het beleid, zoals dit door de AVA is vastgesteld. Ook adviseren wij de AVA hoe zij haar

toezichthoudende functie kan versterken. Een aandachtspunt in 2010 was het verbeteren van de plan-en-verslagcyclus. In het jaarverslag 2009 hebben we een duidelijke verbetering gezien; voor het werkplanproces willen we graag hetzelfde. Dit zouden we graag efficiënter, korter, minder omvangrijk en meer doelgericht zien. Zo hebben we kritisch bekeken of in het verenigingswerkplan 2011 en de bijbehorende begroting wel 'SMART' genoeg geformuleerd was wat de doelstellingen van de vereniging zijn en met welke activiteiten de vereniging deze wil bereiken – en hoeveel geld dit kost. Alleen dan kan aan het einde van het jaar de impact van onze activiteiten en projecten worden vastgesteld.'

Auditcommissie Beheer & Financiën

Freerk Dortland, voorzitter van de auditcommissie Beheer & Financiën:

'Onze commissie beoordeelt namens de AVA de financiën van de vereniging en het beheer ervan, en informeert de AVA hierover. En wel zodanig dat zij mede op basis van deze informatie haar goedkeuring

kan geven aan het functioneren van het bestuur en de vereniging. In 2010 lag opnieuw de nadruk op het beoordelen van de kwaliteit van de financiële rapportages en de vermogenspositie van de vereniging.'

AVA 2010

De Algemene Vergadering van Afgevaardigden (AVA) kwam op 27 november bijeen in conferentiecentrum Woudschoten in Zeist. 51 afdelingen waren vertegenwoordigd, vier werkstichtingen en alle districten. In totaal telde de vergadering 184 deelnemers, onder wie ook vertegenwoordigers van het Landelijk Bureau en de landelijke projecten, en andere gasten. Onder hen Eva Scholte, die kort daarna aantrad als directeur. De AVA verleende haar goedkeuring aan de nieuwe samenstelling van de auditcommissie Verenigingszaken & Beleid, en het hoofdbestuur.

Aan de hand van de adviezen van de twee auditcommissies keurde de AVA het verenigingsjaarverslag 2009 en de verenigingsjaarrekening 2009 goed en verleende ze het hoofdbestuur decharge voor het in 2009 gevoerde beleid. Ze ondersteunde de kanttekeningen van het hoofdbestuur, namelijk dat de verwachte daling van de continuïteitsreserve tegen de achtergrond van het AVA-besluit 'In twee jaar naar een sluitende begroting in 2012' niet onverantwoord is, maar dat dit vooruitzicht wel een extra claim legt op de begroting 2011. De AVA stelde ook de Verantwoordingsverklaring ten behoeve van het CBF vast.

De AVA stemde in met het verenigingswerkplan en de verenigingsbegroting 2011. De AVA verzocht op basis van het advies van de commissie Verenigingszaken & Beleid het hoofdbestuur de structuur van het werkplan verregaand te vereenvoudigen en daarmee de bestuurlijke en administratieve last te verminderen, en het meerjaren-

beleidsplan 2012-2015 al op deze manier op te stellen. Het hoofdbestuur zegde toe op korte termijn te komen met voorstellen voor een beleidsplan dat eenvoudiger, helderder en meer afrekenbaar op onderdelen zal zijn. Ook hierbij vroeg het hoofdbestuur met de auditcommissie Verenigingszaken & Beleid actieve medewerking van alle besturen in de vereniging.

's Middags konden aanwezigen workshops volgen van de werkgroep Verlevendiging van de vereniging (pagina 30). De AVA werd afgesloten met de uitreiking van de Helemaal Humanitas Prijs. Deze kent de vereniging jaarlijks toe aan een bijzonder en inspirerend vrijwilligersinitiatief. Winnaars van de Helemaal Humanitas Prijs 2010 waren de voorleesprojecten van Humanitas. De jury kent 'Voorlezen Hoe? Zo!' van district Zuidwest en de voorleesactiviteit van de afdeling Smallingerland/Opsterland elk een bedrag van € 2.500 toe om de ambities in hun district te verwezenlijken. De jury stelde daarnaast een geoormerkt stimuleringsfonds van € 5.000 in voor afdelingen die een voorleesactiviteit willen starten of uitbreiden.

Bezoldiging directie

Op 1 december trad Eva Scholte aan als algemeen directeur. Zij volgde Lodewijk de Waal op. Als onderdeel van de eerder ingezette aanpassing van de managementstructuur ging Humanitas op 1 mei 2010 over van een tweehoofdige naar een eenhoofdige directie. Tot die tijd fungeerde Paul Lensen als directeur bedrijfsvoering. Humanitas volgt bij de bezoldiging van haar directie de CAO Welzijn en Maatschap-

pelijke Dienstverlening. De honorering van de directie valt tevens binnen de richtlijnen van de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van de VFI. Deze regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen van de nieuwe directeur.

De jaarinkomens (brutoloon, brutovakantie-toeslag en eindejaarsuitkering) van de directie bedroegen in 2010 € 111.380 voor Lodewijk de Waal (1 fte, elf maanden), € 26.732 voor Paul Lensen (1 fte, vier maanden) en € 7.184 voor Eva Scholte (1 fte, één maand).

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Nevenfuncties algemeen directeur

Naast zijn betaalde baan vervulde Lodewijk de Waal een aantal nevenfuncties, deels bezoldigd deels onbezoldigd. Sinds zijn aantreden werden op zijn initiatief de totale inkomsten van de nevenfuncties die van hem een grotere tijdsinzet vroegen, rechtstreeks overgemaakt naar Humanitas. Dit ging om gemiddeld ongeveer € 90.000 per jaar. Humanitas stelde deze vrijwillige financiële bijdragen van Lodewijk de Waal zeer op prijs.

In 2010 oefende Lodewijk de Waal de volgende relevante nevenfuncties uit:

- Voorzitter Humanistische Alliantie
- Bestuurslid Stichting Socrates
- Bestuurslid Sociale Alliantie
- Bestuurslid Solidar
- Commissarissen PGGM

Eva Scholte beoefende één relevante nevenfunctie:

- Voorzitter Platform Armoedecoalitie Utrecht <

Hoofdbestuur

Samenstelling en rooster van aftreden van de leden van het hoofdbestuur met ingang van de AVA 2010. Ook hun relevante nevenfuncties zijn vermeld.

Leden van het dagelijks bestuur:

(als afzonderlijk orgaan actief tot 18 juni 2010)

Laura Bouwmeester
voorzitter

1e termijn: 2007 - 2011
2e termijn: n.v.t.

Relevante nevenfunctie:

- lid bestuur Human

Jaap Dijkstra
penningmeester

1e termijn: 2007 - 2011
2e termijn: 2011 - 2015

Relevante nevenfuncties:

- beleidsadviseur Stichting Hivos
- lid bestuur Universiteit voor Humanistiek

Bert Engel
secretaris

1e termijn: 2003 - 2007
2e termijn: 2007 - 2011

Overige leden van het hoofdbestuur:

Wil de Koning

1e termijn: 2005 - 2009
2e termijn: 2009 - 2013

Hans Wesseling

1e termijn: 2007 - 2011
2e termijn: 2011 - 2015

Els Kuijper

1e termijn: 2006 - 2010
2e termijn: 2010 - 2014

Relevante nevenfuncties:

- voorzitter deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek Rotterdam (tot 1 mei 2010)
- voorzitter kamer 6 Algemene Bezwaarschriftencommissie gemeente Rotterdam
- voorzitter Raad van Toezicht Stichting De Meeuw Rotterdam
- voorzitter bestuur Stichting Rotterdamse Volksuniversiteit
- lid bestuur jeugdtheatergroep MAX
- lid Raad van Commissarissen Kanaalkruising Sluiskil BV
- lid curatorium Erasmiaans Gymnasium, Rotterdam

Marjoleine Beers

1e termijn: 2005 - 2009
2e termijn: 2009 - 2013

Relevante nevenfuncties:

- national accountmanager Hobart Nederland BV
- voorzitter Identiteitscommissie Erasmushiem Leeuwarden
- lid bestuur Humanistisch Verbond Fryslân

Mary Geurts

1e termijn: 2009 - 2013
2e termijn: 2013 - 2017

Relevante nevenfuncties:

- manager Alliander College
- lid bestuur Humanitas district Oost

Vacature (na vervulling vicevoorzitter gekozen)

Humanitas in 2011 en verder

Humanitas kijkt om zich heen en denkt vooruit. Relevante ontwikkelingen volgt zij op de voet, om daar tijdig op te kunnen inspelen. Zeven plannen voor de toekomst:

• Meer vormen van online hulpverlening ontwikkelen

De explosieve groei in de vraag naar online hulpverlening zal zich de komende jaren voortzetten. Mensen hebben behoefte aan anonieme en toch persoonlijke ondersteuning, bijvoorbeeld via chat. Humanitas breidt haar online hulpverlening in 2011 uit met chathulp voor rouwverwerking en voor jongeren met financiële problemen.

• Partnerships ontwikkelen

Om de vragen te kunnen beantwoorden die op Humanitas afkomen, zijn (sectoroverstijgende) allianties nodig met andere organisaties, instellingen en bedrijven. Die samenwerking is gewenst om krachten te bundelen, meer deskundigheden te kunnen inzetten of om meer middelen te verwerven om het werk te kunnen uitvoeren. Humanitas werkt al op vele gebieden samen, maar staat open voor nieuwe partnerschappen en is mede om die reden lid van de BuurtAlliantie, waarin verschillende sectoren elkaar ontmoeten.

• Meer effectmeting, meer verantwoording

Kwaliteitsverbetering is gediend bij het in gesprek zijn met 'de klant' over de ondersteuning die hij heeft ervaren: voelt hij zich geholpen, en waardoor precies? Met de ervaring die Humanitas in 2011 zal opdoen met effectiviteitsonderzoek (pagina 22) zal zij een verdere stap maken naar het meten van de deelnemerstevredenheid over de gehele linie van het aanbod van activiteiten en projecten. Met de uitkomsten van de onderzoeken kan Humanitas straks beter aantonen wat de effecten van haar werk zijn.

• Grenzen van vrijwilligerswerk beter bewaken

De vraag naar vrijwilligersondersteuning neemt de komende tijd toe. Meer nadruk op zelfzorg, mantelzorg en vrijwillige ondersteuning; minder middelen en minder ruimte voor beroepsmatige zorg en begeleiding. Dat is de algemene beleidstendens. Humanitas helpt graag mensen, maar zal de grenzen van haar vrijwilligerswerk in

acht nemen en mogelijk vaker dan gewild 'nee' moeten verkopen. Het onderwerp 'grenzen' krijgt in 2011 prioriteit in basistrainingen, terugkombijeenkomsten en evaluaties.

• Vaker vrijwilligers trainen met e-learning

Vrijwilligers zijn niet altijd in de gelegenheid een meerdaagse basistraining te volgen op locatie, vooral als ze daarvoor ver moeten reizen of een fysieke beperking hebben. In 2011 onderzoekt Humanitas de mogelijkheden om een deel van een basistraining online te geven, dus via chat, telefoon of *video conferencing* en/of een forum. Met een inlognaam en wachtwoord kunnen ze meteen aan de e-training beginnen, zonder te hoeven wachten op de eerstvolgende training met een groep. De resterende bijeenkomsten van de training zijn kostenefficiënter te organiseren.

• Beleidsvorming nog interactiever maken

Humanitas ontwikkelt haar meerjarenbeleid zo interactief mogelijk: ieder die zich

betrokken weet bij de organisatie kan op enig moment meedenken en meepraten over de toekomstige richting. Zo krijgt het beleid een zo groot mogelijk draagvlak in de vereniging. In 2011 zal het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2012-2015 tot stand komen, voor het eerst via online ideeën uitwisselen en feedback geven met behulp van een digitale vragenlijst en een discussieforum op de website.

• Projectregistratiesysteem

Alle beroepskrachten en coördinerende vrijwilligers krijgen toegang tot een digitaal projectregistratiesysteem. De verwachting is dat dit het coördineren zal vergemakkelijken. Het systeem wordt later ook uitgebreid tot kennisportaal, waarin alle vrijwilligers van Humanitas informatie met elkaar kunnen delen. <

Online hulpverlening heeft de toekomst

Frans Kochen, voorzitter raad van bestuur Virenze, over samenwerking met Humanitas Chat:

'Virenze biedt ambulante geestelijke gezondheidszorg aan volwassenen, jeugdigen en kinderen met psychische en psychiatrische problemen. Een aantal veelvoorkomende psychische en psychiatrische

klachten behandelen wij ook via internet. Met Humanitas Chat en andere innovatieve online zorgaanbieders maken wij deel uit van het Nationaal Platform E-Health. De aangesloten organisaties zijn, net als wij, een groot voorstander van ketenzorg. Met Humanitas Chat verkennen we de mogelijkheden om mensen met klachten die niet door een vrijwilliger zijn op te lossen, te verwijzen naar de online therapie van Virenze. De anonimiteit van online hulpverlening zoals die van Humanitas Chat is voor veel mensen een opstapje om professionele hulpverlening te kunnen aanvaarden. Wij vinden het daarom heel kwalijk dat hierop van overheidswege zo bezuinigd wordt. We hopen dat de samenwerking met Humanitas Chat ertoe leidt dat meer mensen die psychische of psychiatrische hulp nodig hebben, deze ook krijgen. Online of offline.'

Financiële verslaglegging

Humanitas is een vereniging. Haar statutaire naam is: Humanitas, Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijke Dienstverlening en Samenlevingsopbouw. De vereniging zetelt in Amsterdam.

Samengevoegde jaarrekening 2010

Inrichting van de jaarrekening

De vereniging Humanitas is houder van het CBF-Keur, het keurmerk voor fondsenwervende instellingen. Deze jaarrekening van de vereniging Humanitas over het verslagjaar 2010 voldoet aan de Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. In deze jaarrekening zijn de jaarrekeningen 2010 van alle afdelingen en districten van Humanitas samengevoegd, alsmede de jaarrekeningen van het Landelijk Bureau en de Stichting Humanitas Onroerende Zaken.

De inkomstenbronnen van Humanitas zijn:

1. eigen inkomsten (contributies, giften, nalatenschappen, beleggingen en particuliere fondsen);
2. inkomsten uit activiteiten van derden (onder andere de Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij);
3. inkomsten uit dienstverlening (prestatiecontracten met de overheid, landelijke fondsen en andere financiers).

Tezamen zijn deze bronnen goed voor een begroting van circa € 19,8 miljoen.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is een verklaring opgenomen van de verschillen tussen de realisatie en de begroting in dit verslagjaar.

Optimale besteding van middelen Conform haar meerjarenbeleidsplan 2009-2011 streeft Humanitas naar:

1. sluitende (meerjaren) exploitatie- en projectbegrotingen;
2. een toename van de baten uit eigen fondsenwerving, zodat een evenwichtiger verhouding ontstaat tussen de verschillende inkomstenstromen;
3. dekking van de structurele lasten door structurele inkomsten;
4. maximale besteding ten gunste van de programmalijnen tot 70% van de totale baten;
5. groei van het aantal vrijwilligers en het aantal deelnemers (met 10% eind 2011);
6. begrenzing van het percentage middelen dat wordt besteed aan eigen fondsenwerving op maximaal 20%.

Het financiële beleid is erop gericht binnen het vrij besteedbare vermogen een continuïteitsreserve aan te houden van maximaal 100% en minimaal 50% van de jaarlasten van de werkorganisatie.

Gang van zaken gedurende het verslagjaar

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2010 komt, na mutaties bestemmingsreserve en bestemmingsfonds, uit op € 732.456 negatief. Bij de begroting 2010 was rekening gehouden met een tekort van € 1.190.000.

Eigen fondsenwerving

De eigen fondsenwerving resulteert in 2010 in een bedrag van € 1.295.817. De begrotingsdoelstelling van € 1.732.198 is niet gehaald.

Structurele lasten

De personele lasten bedragen in totaal € 12.886.861. Een bedrag van € 9.052.449 heeft betrekking op personeel in vaste dienst.

Doelmatigheid

De procentuele verhouding in 2010 tussen de bestedingen aan de programmalijnen en de totale baten komt uit op 69,49%.

Aantal vrijwilligers en deelnemers

Het aantal vrijwilligers groeit in 2010 tot 10.865 (10,6%) en het aantal deelnemers aan activiteiten groeit met 39.610 (8,42%)

Wervingskosten

De totale wervingskosten van particuliere middelen bedragen in 2010 15,73% van de totale baten uit de particuliere fondsenwerving.

Omvang en functie van de reserves en fondsen

Het totaal van reserves en fondsen is met € 945.750 afgenomen tot € 14.964.248. De afname van het vermogen vindt zijn oorzaak in het negatieve exploitatieresultaat, de oormerking van ontvangen middelen door het bestuur en de oormerking van ontvangen middelen door derden.

Bestemmingsreserve

Als bestemmingsreserve is aangemerkt dat deel van het eigen vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. Deze beperking is door het bestuur aangebracht. In het boekjaar is de reserve met € 360.553 toegenomen.

Bestemmingsfonds

Als bestemmingsfonds is aangemerkt dat deel van het eigen vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan. Deze beperking is door derden aangebracht. In het boekjaar is het fonds met € 573.847 afgenomen.

Continuïteitsreserve

Als continuïteitsreserve is aangemerkt dat deel van het vermogen dat maximaal één maal de jaarlijkse lasten van de werkorganisatie omvat. In het verslagjaar is de reserve met € 732.456 afgenomen en draagt deze reserve 44% (afgerond) maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. De reserve is daarmee onder het door het bestuur vastgestelde minimumniveau van 50% gedaald.

De afname van de continuïteitsreserve is als volgt te specificeren:

Brutoresultaat	€ -945.750
Toename bestemmingsreserve	€ 360.554
Afname bestemmingsfondsen	€ -573.847
Ottrekking aan de continuïteitsreserve	€ -732.457 >

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is gericht op het in stand houden van het vermogen. De beleggingsportefeuille wordt beheerd door Triodos Bank volgens een door het bestuur met de bank overeengekomen beleggingsstatuut. Gekozen is voor een solide en defensieve wijze van beleggen. Uit het beleggingsoverzicht van Triodos Bank per 31 december 2010 blijkt dat conform het statuut is belegd. Het beleggingsresultaat bedraagt € 687.158, waarvan € 564.544 ofwel 8,01% het resultaat is van het vermogen dat bij Triodos Bank in beheer is gegeven. Dit resultaat is daarmee hoger dan de (voorzichtige) norm van 4,5% waarvan de meerjarenbegroting uitgaat. Het risicodragend deel in aandelen is maximaal 25%.

Verwachtingen in 2011 en verder
Financiële situatie

De Algemene Vergadering van Afgevaardigden 2008 heeft het streven vastgelegd om

in een periode van drie jaar (2009-2011) stapsgewijs een sluitende begroting te bereiken. Voor 2011 is de verwachting dat de onttrekking aan de continuïteitsreserve naar € 396.172 kan worden teruggebracht. In 2012 zal dan de stap naar een sluitende begroting worden gemaakt. Afhankelijk van de ontwikkelingen bij (overheids) financiers kan dit een verdere afslanking van de werkorganisatie inhouden.

Nieuw meerjarenbeleidsplan

Verslagjaar 2011 zal voor een niet gering deel in het teken staan van het opstellen van een nieuw meerjarenbeleidsplan 2012-2015 met bijbehorende meerjarenbegroting. Op financieel gebied zullen de strakke lijnen van het lopende meerjarenbeleidsplan worden doorgezet, waarbij onder meer door het maken van een inhaalslag op het gebied van ICT en nieuwe media het streven is om de efficiency, servicegerichtheid en flexibiliteit van de organisatie verder te vergroten.

Bijzondere gebeurtenissen

Wijziging in de doelstelling

Geen

Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum

Geen

Amsterdam, 17 mei 2011

Laura Bouwmeester-den Broeder, *voorzitter*

Bert Engel, *secretaris*

Jaap Dijkstra, *penningmeester*

Procentuele doelmatigheidsverhoudingen

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009
Totaal besteed aan programmalijnen in % van de totale baten	69,49%	71,41%	62,35%
Totaal besteed aan programmalijnen in % van de lasten	66,25%	64,60%	60,80%
De totale wervingskosten in percentage van de totale baten uit fondsenwerving	15,73%	24,18%	15,23%

Samengevoegde balans per 31 december 2010

	2010	2009
	€	€
Immateriële vaste activa		
Software	32.527	22.375
	32.527	22.375
Materiële vaste activa		
Benodigd voor de bedrijfsvoering	779.426	730.620
Bestemd voor derden	366.989	387.377
	1.146.415	1.117.996
Financiële vaste activa		
Effecten	7.465.838	6.975.206
Vorderingen en overlopende activa	7.918.640	8.238.556
Liquide middelen	6.216.035	6.627.006
Totaal activa	22.779.455	22.981.140
Reserves en fondsen		
Reserves:		
Continuïteitsreserve	8.995.170	9.727.626
Bestemmingsreserve	4.054.945	3.694.392
	13.050.115	13.422.018
Fondsen:		
Bestemmingsfondsen	1.914.133	2.487.980
Voorzieningen	841.159	849.690
Kortlopende schulden	6.974.048	6.221.452
	22.779.455	22.981.140

Samengevoegde staat van baten en lasten over 2010

	Realisatie 2010 €	Begroting 2010 €	Realisatie 2009 €	Begroting 2011 €
Baten				
Baten uit eigen fondsenwerving	1.295.817	1.732.198	1.538.301	2.015.523
Baten uit acties van derden	5.932.333	5.600.377	5.638.656	5.669.443
Subsidies overheden	10.408.587	11.404.192	8.811.740	12.366.652
Baten uit beleggingen	687.158	485.321	987.619	484.737
Overige baten	1.017.554	648.574	1.259.062	903.032
Totaal baten	19.341.449	19.870.662	18.235.378	21.439.387
Lasten				
Besteed aan de programmajnen				
Programmaliijn A: Elk kind telt	4.423.094	5.795.132	3.957.520	6.064.947
Programmaliijn B: Vallen en opstaan	4.259.591	4.273.163	3.598.873	5.104.094
Programmaliijn C: Alleen en samen	2.601.619	2.153.291	2.163.727	2.097.386
Programmaliijn D: Oud en redzaam	1.730.090	1.438.573	1.230.249	1.556.278
Programmaliijn F: Verwerken en verder	426.699	528.840	419.634	390.609
Subtotaal	13.441.093	14.188.999	11.370.003	15.213.314
Wervingskosten baten:				
Kosten eigen fondsenwerving	203.889	418.836	234.322	401.382
Kosten acties derden	23.105	7.998	15.962	8.297
Kosten verkrijging subsidies overheden	38.753	7.346	35.061	7.636
Kosten van beleggingen	93.779	76.884	76.826	85.924
Subtotaal	359.526	511.064	362.171	503.239
Beheer- en administratiekosten	6.486.580	7.264.366	6.969.533	7.196.125
Totaal lasten	20.287.199	21.964.429	18.701.707	22.912.678
Resultaat	-945.750	-2.093.767	-466.329	-1.473.291
Resultaatbestemming:				
Resultaat	-945.750	-2.093.767	-466.329	-1.473.291
Toevoeging/onttrekking aan:				
Bestemmingsreserves	360.554	-	16.779	-125.000
Bestemmingsfondsen	-573.847	-903.767	-194.766	-952.119
Totaal mutaties bestemmingsreserve/-fondsen	-213.293	-903.767	-177.987	-1.077.119
Onttrekking aan de continuïteitsreserve	-732.457	-1.190.000	-288.342	-396.172

Met betrekking tot de begroting 2011 zijn geen accountantswerkzaamheden verricht.

De bestedingen aan de programmajnen zijn als volgt te specificeren:

	Totaal lasten realisatie 2010 €	Totaal lasten begroting 2010 €	Totaal lasten realisatie 2009 €
Projecten			
A. Elk kind telt			
Home-Start	2.516.559	2.564.028	2.438.278
doorstart	340.349	836.268	164.756
Kindervakanties	403.446	650.345	515.184
Autistische of hyperactieve kinderen	119.908	182.186	230.652
Speelgoedacties	30.833	30.006	26.941
Begeleide OmgangsRegeling	444.420	1.006.496	182.660
Maatjesprojecten	503.336	489.218	294.328
Overige projecten	64.243	36.585	104.721
Totaal Elk kind telt	4.423.094	5.795.132	3.957.520
B. Vallen en opstaan			
Begeleiding (ex-)gedetineerden	1.794.867	1.783.372	1.787.003
Begeleiding dak- en thuislozen	980	-	44.353
Thuisadministratie	1.142.863	973.986	815.202
Armoedebestrijding	72.122	80.530	90.184
Opvang en ondersteuning asielzoekers en vluchtelingen	132.113	-	20.527
Ondersteuning allochtone vrouwen, slachtoffers van mensenhandel	1.098.109	1.432.775	839.152
Overige projecten	18.537	2.500	2.452
Totaal Vallen en opstaan	4.259.591	4.273.163	3.598.873
C. Alleen en samen			
Vriendschappelijk huisbezoek	143.608	145.509	100.015
Maatjesprojecten	962.821	1.088.004	796.423
Transvisie en genderdysforie	221.972	215.604	188.703
Sociale cohesie inclusief samenlevingsopbouw en dialoog	410.568	252.086	427.758
Humanitas Chat	256.365	137.700	221.078
Taalmaatjes en taalcoachprojecten	596.458	311.888	426.436
Overige projecten	9.827	2.500	3.314
Totaal Alleen en samen	2.601.619	2.153.291	2.163.727

Projecten	Totaal lasten realisatie 2010 €	Totaal lasten begroting 2010 €	Totaal lasten realisatie 2009 €
D. Oud en redzaam			
Activerend en vriendschappelijk huisbezoek	261.461	133.545	268.107
Praatlijn/Telefooncirkel	19.617	31.410	14.369
Ontmoeting ouderen	40.332	119.260	42.856
Vrijwillige thuiszorg en steunpunt mantelzorg	1.377.245	1.100.553	877.529
Klussendienst	4.156	26.930	3.007
Overige projecten	27.279	26.875	24.381
Totaal Oud en redzaam	1.730.090	1.438.573	1.230.249
F. Verwerken en verder			
Steun bij verlies	135.931	222.532	214.115
Lotgenotengroepen	69.929	93.593	61.805
Vrijwillige terminale thuishulp, hospices, gasthuis	203.203	179.820	129.793
Overige projecten	17.636	32.895	13.921
Totaal Verwerken en verder	426.699	528.840	419.634

Kasstroomoverzicht over 2010

	2010 €	2009 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	-945.750	-466.329
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	243.315	261.779
Mutaties voorzieningen	-8.531	186.134
	234.784	447.913
Mutaties in werkkapitaal:		
Mutaties vorderingen en overlopende activa	319.916	-215.268
Mutaties overige schulden en overlopende passiva	752.596	199.394
	1.072.512	-15.874
	361.546	-34.290
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen in materiële vaste activa	-281.886	-138.660
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie-effecten	-490.632	-822.550
	-490.632	-822.550
Netto kasstroom	-410.971	-995.500
Saldo liquide middelen 1 januari	6.627.006	7.622.506
Saldo liquide middelen 31 december	6.216.035	6.627.006
Netto kasstroom	-410.971	-995.500

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De financiële gegevens zijn opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Samenvoeging

De samengevoegde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de Vereniging Humanitas en de Stichting Humanitas Onroerende Zaken. In de samengevoegde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd en de vermogens van de entiteiten samen-gevoegd.

Activa en passiva en resultaat algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, tenzij anders is vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met een lineaire afschrijving op basis van een geraamde economische levensduur. Het afschrijvingspercentage is 33%.

Materiële vaste activa

De installaties, inventaris, automatisering en overige bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen aanschafprijzen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijzen volgens de lineaire methode op basis van een geraamde economische levensduur.

De afschrijvingspercentages zijn:

Verbouwingen	10%
Installaties	20%
Inventaris	20%
Automatisering	33%
Overige bedrijfsmiddelen	20%

Bij de bepaling van de levensduur van verbouwingen en installaties is rekening gehouden met de looptijd van het huurcontract.

Beleggingen

De beleggingen, bestaande uit obligaties en aandelen, worden gewaardeerd tegen de marktwaarde. Dat is de beurswaarde per balansdatum.

Vorderingen

Vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde, zo nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves en fondsen

Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen reserves en fondsen.

Reserves

Binnen de reserve wordt een continuïteitsreserve aangehouden. Tot 1 januari 2007 was deze reserve maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten eigen organisatie. Het bestuur heeft besloten om vanaf 1 januari 2007 deze reserve te laten groeien van minimaal 0,5 tot maximaal één maal de kosten van de werkorganisatie en het meerdere toe te voegen aan de 'Overige reserve'. Onder kosten werkorganisatie worden de totale lasten van de werkorganisatie verstaan.

De bestemmingsreserves zijn een onderdeel van de reserves waarvan de beperkte bestedingsmogelijkheid door het bestuur is bepaald. Het bestuur heeft deze beperking zelf aangebracht en kan deze dus ook zelf opheffen.

Het bestemmingsfonds is een afgezonderd deel van het vastgelegd vermogen waarvan de beperkte bestedingsmogelijkheid door derden is bepaald.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Voor verwachte kosten inzake onderhoud van panden is een voorziening gevormd. De kosten vinden hun oorsprong in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening jubileumuitkeringen is gevormd ter dekking van de toekomstige kosten van beloningen, gebaseerd op een lang dienstverband van alle medewerkers.

De omvang van de voorziening en de hoogte van de dotatie worden op basis van de respectievelijke CAO-regelingen jaarlijks berekend op basis van de vertrekanssen.

Voorziening reorganisatie

Voor de geraamde kosten inzake reorganisatie is een voorziening gevormd.

Voorziening te vergoeden ziekengeld

Dit is een voorziening voor langdurig zieken die tijdelijk vervangen worden.

Baten uit eigen fondsenwerving

Contributies en giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, met uitzondering van ontvangsten die kunnen worden toegerekend aan een periode waarin een bepaalde mailingsactie heeft plaatsgevonden.

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen, verantwoord als baten uit nalatenschappen.

Ontvangen gelden van particuliere fondsen worden verantwoord op basis van schriftelijke toekenningen.

Subsidies

Ontvangen subsidies worden verantwoord op basis van schriftelijke toekenningen van de subsidieverstrekkingen. De subsidies zullen met redelijke zekerheid verkregen worden.

Aandeel uit acties van derden

Ontvangen bijdragen uit acties van derden worden verantwoord in het boekjaar waarin ze worden ontvangen, met uitzondering van de ontvangsten die kunnen worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Beheer- en administratiekosten

Kosten van beheer en administratie zijn de kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievevoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of het werven van baten.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toelichting op de balans 2010

	Immaterieel Software	Materieel Gebouwen	Materieel Inrichting Inventaris	Materieel Automati- sering	Materieel Overige bedrijfs- middelen	Materieel Totaal
	€	€	€	€	€	€
Per 1 januari 2010						
Aanschafwaarde	44.892	1.522.385	811.005	701.745	78.821	3.113.956
Investeringsbijdrage	-	-	-249.302	-	-	-249.302
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	22.517	839.765	367.753	485.370	53.770	1.746.658
Boekwaarde per 1 januari 2010	22.375	682.620	193.950	216.375	25.051	1.117.996
Investeringsbijdrage 2010	24.534	-	83.848	161.461	20.334	265.643
Desinvesteringen in 2010	-	-	-8.053	-	-	-8.053
Afschrijvingen ten laste van 2010	-	-	46.991	128.038	236	175.265
Waardeverminderingen	14.382	59.621	52.786	106.723	9.802	228.932
Totaal mutaties	-	-	35.513	128.482	11.031	175.026
Totaal mutaties	10.152	-59.621	11.531	55.182	21.327	28.419
Per 31 december 2010						
Aanschafwaarde	69.426	1.522.385	847.862	735.168	98.919	3.204.334
Investeringsbijdrage	-	-	-257.355	-	-	-257.355
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	36.899	899.387	385.026	463.611	52.541	1.800.565
Boekwaarde per 31 december 2010	32.527	622.998	205.481	271.557	46.378	1.146.415

De investeringsbijdrage betreft het vrijgevallen bedrag uit onder andere de betaalde huur voor het doen van investeringen en verbouwingen aan het pand dat wordt gehuurd door district Noord. In de boekwaarde van gebouwen en verbouwingen ad € 622.999 is een bedrag van € 366.989 opgenomen dat niet kan worden toegerekend aan de actieve bedrijfsvoering. Dit is de boekwaarde van het gebouw dat wordt verhuurd aan een werkstichting van de vereniging. Van de twee panden, die eigendom zijn van de Stichting Humanitas Onroerende Zaken, is de verzekerde waarde vastgesteld op € 6.297.100. Het pand aan de Sarphatistraat 4-6 in Amsterdam heeft een verzekerde waarde van € 4.529.000.

Financiële vaste activa

	€
Per 1 januari 2009	6.152.656
Vermogensmutatie in 2009	822.550
Boekwaarde per 31 december 2009	6.975.206
Per 1 januari 2010	6.975.206
Vermogensmutatie in 2010	490.632
Boekwaarde per 31 december 2010	7.465.838

De beleggingsrekening is opgenomen onder de post liquide middelen.

Het beleggingsvermogen is als volgt te specificeren:

	Vermogen (€) per 31-12	In % per 31-12
Aandelen	1.912.697	25,20%
Vastrentende waarden	5.369.423	70,73%
Alternatieve beleggingen	183.718	2,42%
Totaal	7.465.838	98,35%
Beleggingsrekening	124.697	1,65%
Totaal	7.590.535	100,00%

Vorderingen

	2010 €	2009 €
Debiteuren	497.159	1.164.870
Voorziening debiteuren	-115.360	-1.000
Vorderingen en overlopende activa	7.536.841	7.074.686
	7.918.640	8.238.556
Vorderingen en overlopende activa		
Subsidies	2.129.510	1.649.696
Vooruitbetaald en nog te ontvangen	5.267.762	5.322.499
Overige	139.569	102.491
	7.536.841	7.074.686

In het totaal van de vorderingen is een bedrag inbegrepen van € 841.578 met een looptijd van langer dan één jaar. Dit betreft vooral vorderingen van meerderjarige projecten waarvan de bestedingen en afrekeningen in 2011 zullen plaatsvinden.

Toelichting op de balans 2010 (vervolg)

Liquide middelen

	2010 €	2009 €
Kasmiddelen	13.219	12.670
Banken	1.465.569	2.834.717
Spaarrekeningen	4.612.550	3.599.896
Beleggingsrekening	124.697	89.723
Deposito Triodos Bank	-	90.000
Totaal	6.216.035	6.627.006

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar en rentedragend.

Reserves en fondsen

	Continuïteits- reserve €	Bestemmings- reserve €	Bestemmings- fonds €	Totaal €
Stand per 1 januari 2009	10.015.968	3.677.613	2.682.746	16.376.327
Resultaatbestemming	-288.342	16.779	-194.766	-466.329
Stand per 31 december 2008	9.727.626	3.694.392	2.487.980	15.909.998
Stand per 1 januari 2010	9.727.626	3.694.392	2.487.980	15.909.998
Resultaatbestemming	-732.456	360.553	-573.847	-945.750
Stand per 31 december 2010	8.995.170	4.054.945	1.914.133	14.964.248

	2010 €	2009 €
Bestemmingsreserves district Noord inclusief afdelingen	1.028.387	809.453
Bestemmingsreserves district Oost inclusief afdelingen	6.407	10.426
Bestemmingsreserves district Noordwest inclusief afdelingen	368.077	372.836
Bestemmingsreserves district Zuidwest inclusief afdelingen	77.783	10.990
Bestemmingsreserves Landelijk Bureau	2.574.291	2.490.687
Totaal	4.054.945	3.694.392

De continuïteitsreserve is dat deel van het vrij besteedbaar vermogen dat beschikbaar is ter dekking van risico's op korte termijn. De bestemmingsreserves weerspiegelen de financiële gevolgen van reeds door het bestuur genomen besluiten voor bestedingen.

	2010 €	2009 €
Bestemmingsfonds Landelijk Bureau	1.904.338	2.487.980
Bestemmingsfonds district Zuidwest	9.795	-
Totaal	1.914.133	2.487.980

Bestemmingsfondsen zijn ontvangen en nog niet bestede gelden waarvan de besteding door derden is bepaald. In het bestemmingsfonds zit onder andere een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij aan BLinN.

Voorzieningen

	Groot onderhoud €	Jubileum- uitkering €	Voorziening reorganisatie ² €	Te vergoeden ziekengeld ³ €	Totaal €
Per 1 januari 2009	244.252	23.737	-	249.741	517.730
Dotatie	75.000	-	168.687	249.840	493.527
Onttrekkingen	57.553	-	-	104.014	161.567
Boekwaarde per 31 december 2009	261.699	23.737	168.687	395.567	849.690
Per 1 januari 2010	261.699	23.737	168.687	395.567	849.690
Dotatie	75.000	763	-	260.162	335.925
Onttrekkingen ¹	15.177	-	112.865	216.414	344.456
Boekwaarde per 31 december 2010	321.522	24.500	55.822	439.315	841.159

- 1) De onttrekking betreft de kosten voor onderhoudswerkzaamheden aan het pand Sarphatistraat 4-6 die in het boekjaar zijn uitgevoerd.
- 2) Voor de Lisidunalaan 2 in Leusden ligt de onderhoudsverplichting bij de huurder. Voor de te verwachte kosten inzake de eerste reorganisatie Landelijk Bureau is een voorziening gevormd.
- 3) Humanitas is eigenrisicodragers tegen ziekte van de medewerkers. Gezien de omvang van de post is besloten de post 'te vergoeden ziekengeld' apart als een voorziening op te nemen. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Kortlopende schulden

	2010 €	2009 €
Crediteuren	658.620	465.268
Overlopende passiva	6.315.428	5.756.184
Totaal	6.974.048	6.221.452
Overlopende passiva		
Subsidieverplichtingen	3.486.649	3.291.921
Belastingdienst	697.986	529.922
Pensioenfonds PGGM	8.322	3.538
Nog te betalen	2.122.471	1.930.803
Totaal	6.315.428	5.756.184

In de post 'Nog te betalen' was in 2009 het nog te vergoeden ziekengeld geplaatst. In 2010 is deze reservering opgenomen onder de voorzieningen.

In de overlopende passiva is een bedrag van € 3.486.649 opgenomen ten behoeve van projecten, zowel van overheids- als particuliere instellingen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

De Vereniging Humanitas is huurverplichtingen aangegaan van € 444.673 voor de periode na 31 december 2010. Ook zijn bankgaranties afgegeven voor een bedrag van € 32.908.

Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009	Begroting 2011
	€	€	€	€
Baten				
Baten uit eigen fondsenwerving				
Contributies	254.546	230.355	230.120	290.336
Giften	181.166	66.645	146.179	75.813
Donaties	82.584	41.710	76.950	38.000
Schenkingen	9.030	-	13.370	12.000
Nalatenschappen en overige	205.595	456.850	519.618	550.000
Particuliere fondsen	562.896	936.638	552.064	1.049.374
Totaal baten uit eigen fondsenwerving	1.295.817	1.732.198	1.538.301	2.015.523
Baten acties van derden				
Loterijopbrengst	5.058.336	5.081.987	5.220.129	5.050.600
Bijdrage fondsenwervende organisaties	873.996	518.390	418.527	618.843
Totaal baten acties van derden	5.932.333	5.600.377	5.638.656	5.669.443
Subsidies overheden				
Subsidie rijk	2.069.510	2.160.633	2.085.668	2.168.268
Subsidie provincie	694.955	585.132	451.263	518.140
Subsidie gemeente	7.644.122	8.658.427	6.274.809	9.680.244
Totaal subsidies overheden	10.408.587	11.404.192	8.811.740	12.366.652
Baten uit beleggingen				
Dividend en couponrente	249.020	300.000	261.075	300.000
Gerealiseerd koers- en valutaresultaat	325.084	140.000	547.889	140.000
Kosten van beleggingen	-32.289	-40.000	-37.665	-40.000
Bankrente spaartegoeden	145.343	85.321	216.320	84.737
Netto beleggingsresultaat	687.158	485.321	987.619	484.737
Overige baten				
Opbrengst projectactiviteiten	245.548	175.358	200.305	261.627
Ontvangen huren	38.147	38.147	37.398	37.252
Bijdrage Home-Start	-	-	100.845	-
Deelnemersbijdragen	106.458	151.602	96.787	180.750
Administratieve dienstverlening	130.779	73.129	229.747	55.129
Overige baten	496.622	210.338	593.980	368.274
Totaal overige baten	1.017.554	648.574	1.259.062	903.032
Totale baten	19.341.449	19.870.662	18.235.378	21.439.387

Lasten

Publiciteit en communicatie

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009	Begroting 2011
	€	€	€	€
Van Mens Tot Mens (inclusief jaarverslag)	119.595	142.043	97.727	127.500
Brochures, folders etc.	135.767	124.625	53.471	23.716
Overige publiciteits- en communicatiekosten	477.281	434.362	330.365	418.550
Totaal publiciteit en communicatie	732.643	701.030	481.563	569.766

Personeelslasten

Salarislasten

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009	Begroting 2011
	€	€	€	€
Salarissen	9.842.359	10.054.694	8.934.452	10.467.280
Sociale lasten	1.575.319	1.598.137	1.391.343	1.734.490
Pensioenpremie	857.192	709.548	767.735	880.660
Subtotaal salariskosten	12.274.870	12.362.379	11.093.530	13.082.430

Uitzendkrachten/inleners	265.508	58.724	417.496	122.326
Ontvangen ziekengelden	-319.196	-	-224.447	-
Ontvangen ID-vergoeding	-74.479	-30.000	-90.096	-30.000

Overige personeelskosten

Vorming en opleiding	233.601	83.785	106.370	146.530
Reiskosten personeel	187.316	256.167	158.374	247.348
Werving personeel	14.556	14.500	32.183	16.255
Overige personeelskosten	537.874	809.796	546.163	1.174.031
Doorberekende personeelskosten	-332.450	-359.332	-435.403	-301.483
Kosten sociaal plan	99.261	268.463	478.845	-
Totaal personeelslasten	12.886.861	13.464.482	12.083.015	14.457.437

Huisvestingslasten

Huur	774.393	890.949	701.541	864.991
Onderhoud	116.627	67.979	112.513	84.003
Energiekosten	126.455	114.500	149.839	116.147
Verzekeringen/belastingen	61.688	61.400	35.643	37.858
Reinigingskosten	114.779	101.700	127.224	107.467
Kantiekosten	33.799	34.102	33.327	37.265
Overige huisvestingskosten	26.502	123.836	111.204	113.686
Totaal huisvestingslasten	1.254.243	1.394.466	1.271.291	1.361.417

Kantoor- en algemene kosten

Bureaunkosten	620.753	555.013	601.182	558.913
Porti	116.774	152.104	145.096	148.807
Automatiseringskosten	611.241	545.261	553.092	677.945
Administratie- en advieskosten	564.044	602.070	760.835	711.492
Bestuurskosten	101.529	90.918	84.475	113.317
Verenigingskosten	213.047	213.480	128.846	179.228
Vrijwilligerskosten	1.195.111	1.795.944	980.064	2.214.411
Activiteitenkosten	469.806	707.289	573.184	746.845
Organisatiekosten	390.533	673.689	419.851	269.356
Overige lasten	860.758	769.590	309.476	622.114
Totaal kantoor- en algemene kosten	5.143.596	6.105.358	4.556.101	6.242.428

Afschrijvingen en rente

Afschrijvingskosten	242.788	291.115	261.777	269.830
Bankrente	27.068	7.978	47.960	11.800
Totaal afschrijvingen en rente	269.856	299.093	309.737	281.630

Totale lasten	20.287.199	21.964.429	18.701.707	22.912.678
----------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Resultaat	-945.750	-2.093.767	-466.329	-1.473.291
------------------	-----------------	-------------------	-----------------	-------------------

Analyse begroting en werkelijke baten en lasten

Algemeen

De vastgestelde verenigingsbegroting 2011 is in gedetailleerde vorm toegevoegd. Deze valt buiten de accountantscontrole.

Toelichting op een aantal afwijkingen begroting versus realisatie van de baten en lasten

De gerealiseerde totale baten voor de doelstelling bedroegen € 19.341.449. Dat is € 529.213 minder dan begroot.

De afwijking in de baten is toe te schrijven aan lagere baten uit nalatenschappen en particuliere fondsen (€ 624.997 minder).

De baten uit contributies, giften, donaties en schenkingen zijn € 188.616 hoger dan begroot.

Specificatie van de nalatenschappen

De heer S. Spijjer	€ 153.795
Mevrouw J. Impers-Arnold	€ 10.000
De heer C. Visser	€ 10.345
Mevrouw A. Doorgeest-Bruin	€ 4.158
Mevrouw I. Bes-Krom	€ 3.333
Overige nalatenschappen	€ 23.964
Totaal	€ 205.595

Onder acties van derden vallen alle opbrengsten uit de Nationale Postcode Loterij en de Sponsor Bingo Loterij.

Door de opleving van de beurs ligt de nettobeleggingsopbrengst € 201.837 hoger dan was begroot.

Performance per beleggingscategorie:

	2010	2009
Aandelen	15,93%	35,67%
Vastrentende waarden	5,81%	7,43%
Alternatieve beleggingen	3,23%	2,72%
Liquide middelen	1,85%	4,18%
Gemiddeld beleggingspercentage	8,01%	12,90%

De overige baten zijn € 368.980 hoger dan begroot. De afwijking is ontstaan door een nabetaling van € 115.000 van het in 2009 verkochte pand aan de Meezenbroekerweg in Heerlen. De nabetaling is het resultaat van het verschil tussen de WOZ-taxatiewaarde van de Belastingdienst en de verkoopwaarde van het pand.

De ontvangen huur heeft betrekking op het pand in Leusden.

De post 'Administratieve dienstverlening' betreft de vergoeding voor facilitaire dienstverlening Humanistisch Verbond en de vergoeding van oud-directeur Lodewijk de Waal als commissaris bij ING Bank.

Toelichting van de lasten

De totale besteding in het kader van de doelstelling van Humanitas bedroegen in 2010 totaal € 20.287.199. Dat is € 1.677.230 minder dan begroot. Dit positieve verschil is onder meer het resultaat van de afspraken omtrent kostenreductie die op de AVA 2009 zijn gemaakt.

Alle werkelijke lasten zijn lager dan begroot. De werkelijke personeelslasten € 577.621 lager, huisvestingslasten € 140.223 lager, kantoor- en algemene kosten € 961.762 lager en de afschrijving en rentelasten € 29.237 lager.

Kosten voor publiciteit en communicatie zijn € 31.613 hoger dan begroot. Zowel brochures, folders et cetera als overige communicatiekosten zijn hoger dan begroot. Onder de publiciteitskosten vallen ook de kosten van de DichtbijDag en de pr-activiteiten van de grote landelijke en decentrale projecten.

Toelichting op de projecten

Onder de programmaliën Vallen en opstaan vallen de activiteiten van Bonded Labour in Nederland (BlinN), een programma dat is opgezet door Humanitas en Oxfam Novib om slachtoffers van mensenhandel te ondersteunen.

Procentuele verhouding tussen bestedingen programmalijnen en het totaal aan ontvangen baten

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009
	€	€	€
Totale baten	19.341.449	19.870.662	18.235.378
Totaal besteed aan programmalijnen	13.441.093	14.188.999	11.370.003
Totaal besteed aan programmalijnen in % van de totale baten	69,49%	71,41%	62,35%

Procentuele verhouding tussen bestedingen programmalijnen en het totaal aan lasten

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009
	€	€	€
Totale lasten	20.187.199	21.964.429	18.701.707
Totaal besteed aan programmalijnen	13.441.093	14.188.999	11.370.003
Totaal besteed aan programmalijnen in % van de totale lasten	66,25%	64,60%	60,80%

Wervingskosten fondsenwerving in % ten opzichte van baten fondsenwerving

	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009
	€	€	€
Totale baten uit fondsenwerving	1.295.817	1.732.198	1.538.301
Totale wervingskosten uit fondsenwerving	203.889	418.836	234.322
De totale wervingskosten in % van de totale baten uit fondsenwerving	15,73%	24,18%	15,23%

Personeel

Gedurende het boekjaar 2010 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers in full time equivalent 208,9. Begroot voor 2010: 208,52 fte.

Bezoldiging bestuursleden

Aan de bestuursleden zijn geen bezoldigingen uitbetaald. Bestuursleden ontvangen uitsluitend vergoeding voor de werkelijk gemaakte onkosten. In 2010 is een bedrag van € 101.529 uitbetaald aan reis- en verblijfkosten (in 2009: € 84.475), waarvan een bedrag van € 38.462 aan bestuursleden van het hoofdbestuur en een bedrag van € 63.067 aan districts- en afdelingsbestuurders.

Bezoldiging directie

Naam	L. de Waal	P. Lensen	E. Scholte
Functie	algemeen directeur	financieel directeur*	algemeen directeur
Dienstverband/aard (looptijd)	uit dienst	uit dienst	bepaalde tijd
uren	36	36	36
parttime percentage	100	100	100
periode	1 jan. - 30 nov.	1 jan. - 1 mei	1 dec. - 31 dec.
Bezoldiging	€	€	€
Jaarinkomen			
brutosalaris	95.909	22.860	6.143
vakantiegeld	7.664	1.826	491
eindejaarsuitkering, 13e/14e maand	7.807	2.046	550
variabel jaarinkomen	-	-	-
Totaal	111.380	26.732	7.184
Sociale verzekeringslasten (werkgeversdeel)	7.334	3.159	844
Belastbare vergoedingen/bijtellings	-	-	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	12.075	2.778	755
Overige beloningen op termijn	-	-	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-	-	-
Totaal bezoldiging 2010	130.789	32.669	8.783
Totaal bezoldiging 2009	136.569	94.824	-

*Per 1 mei 2010 is P. Lensen manager Bedrijfsvoering geworden.

Toelichting lastenverdeling 2010

	Programmalijnen					Wervingskosten baten				Beheer- en administratiekosten €	Totaal generaal 2010 €	Totaal begroot 2010 €	Totaal generaal 2009 €
	A	B	C	D	F	Fondsen- werving	Acties derden	Subsidies	Beleggingen				
	€	€	€	€	€	€	€	€	€				
Publiciteit en communicatie	49.132	24.473	37.691	64.309	15.351	-	-	-	-	541.686	732.642	701.030	481.563
Personeelskosten	3.027.787	2.964.616	1.735.249	1.311.891	218.138	118.231	7.547	7.101	1.594	3.494.707	12.886.861	13.464.482	12.083.015
Huisvestingskosten	244.466	277.720	234.539	30.577	12.158	23.207	697	726	260	429.892	1.254.242	1.394.466	1.271.291
Bureau- en algemene kosten	1.091.841	985.302	584.921	323.414	180.680	62.451	14.861	30.926	186	1.869.015	5.143.597	6.105.358	4.556.101
Afschrijvingen en rente	9.868	7.480	9.219	-101	372	-	-	-	91.739	151.280	269.857	299.093	309.739
Totaal	4.423.094	4.259.591	2.601.619	1.730.090	426.699	203.889	23.105	38.753	93.779	6.486.580	20.287.199	21.964.429	18.701.709

De programmalijnen zijn:

- A Elk kind telt
- B Vallen en opstaan
- C Alleen en samen
- D Oud en redzaam
- F Verwerken en verder

Toelichting

Aan de programmalijnen zijn de gerealiseerde directe personeels- en materiële kosten toegerekend. De niet direct aan de programmalijnen toe te rekenen kosten worden toegevoegd aan 'Kosten beheer en administratie'.

De publiciteits- en communicatiekosten fondsenwerving zijn de gerealiseerde

kosten ten behoeve van het werven van leden en van de kosten van diverse wervingsacties. De toerekening is op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Voor de bepaling van de huisvestingskosten is rekening gehouden met de huur en overige huisvestingscomponenten zoals energie- en reinigingskosten, onderhoud, verzekeringen, et cetera. De toerekening

is op basis van gebruikte m² of kosten per werkplek.

Onder 'Bureau- en algemene kosten' vallen alle materiële kosten en de kosten voor de facilitaire dienstverlening. Ook deze zijn toegerekend op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

Statutaire bepalingen inzake exploitatieresultaat van de Vereniging

Conform de statuten, waarin staat dat het hoofdbestuur is belast met het beheer van gelden, besluit het hoofdbestuur van de Vereniging het exploitatiesaldo ten laste van de reserves te brengen.

Voorstel resultaatbestemming

Resultaat	-945.750
Toevoeging/onttrekking aan:	
bestemmingsreserve	360.554
bestemmingsfonds	-573.847
Totaal mutaties bestemmingsreserve/-fondsen	-213.293
Toevoeging/onttrekking aan de continuïteitsreserve	-732.457

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Humanitas, Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijke Dienstverlening en Samenlevingsopbouw te Amsterdam.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2010 van Humanitas, Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijke Dienstverlening en Samenlevingsopbouw te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
Telefax 020 664 21 87
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl

VENNOTEN

drs. A.P. Buteijn
drs. J.J.M. Huijbregts
M. Karman
C. Offerman
J.J.H.G. Stengs
drs. G. Visser

MEDEWERKERS-REGISTERACCOUNTANT

M. Belkadi
drs. P.A.J.M. Bonants
drs. R.W.J. Bruinooge
drs. J.P. Walter
SENIOR ORGANISATIEADVISEUR
drs. P.W.A. Kasteleyn, RC

de vereniging gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Humanitas, Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijke Dienstverlening en Samenlevingsopbouw te Amsterdam per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen"

Verklaring betreffende de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening

Tevens melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

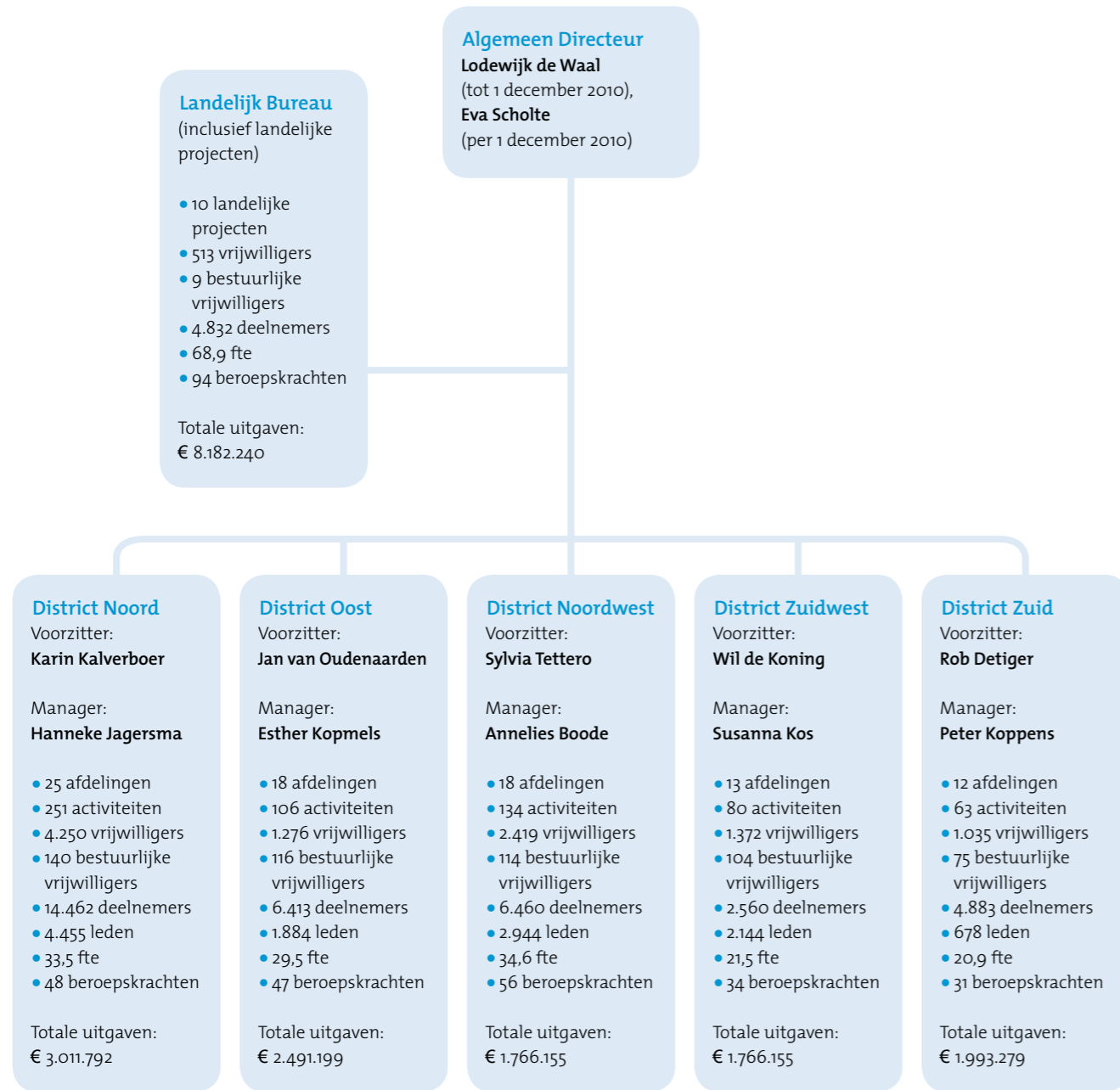
Amsterdam, 17 mei 2011

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
M. Karman

J.P. Walter

2010 in kengetallen

Peildatum gegevens: 31 december 2010. De aantallen deelnemers, vrijwilligers en activiteiten van district Noordwest zijn gebaseerd op gegevens over 2009. Van de leden van de vereniging wonen er 21 in het buitenland.

Humanitas in kaart

De contactgegevens van alle afdelingen zijn te vinden op onze website. Peildatum gegevens: mei 2011

Humanitas
wordt gesteund door:

www.humanitas.nl kvk 40530895

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*
ANBI

